

Verslag concept

Commissie Ruimte, Wonen en Klimaat (RWK)

Datum commissievergadering	:	3 juni 2021
Commissievoorzitter	:	dhr. M. Steeman
Commissie-adviseur	:	mw. A.J. van Meerveld
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 4827 /anita.hop@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter:		: dhr. M. Steeman
Commissiegriffier:		: mw. A.J. van Meerveld
Leden van de commissie:	CDA	: mw. W. van Anel, dhr. N. Wijmenga
	CU	: mw. E.T. Kaper-Hartenberg, dhr. M. Klein
	D66	: dhr. E. Kanik
	JA21	: dhr. D.J. van den Berg, dhr. G Kohler, dhr. E. Jensen
	FvD	: dhr. R. Dekker, mw. J. Vastenhouw
	GL	: mw. A. Gielen, mw. T. van Wijnen
	PvdA	: mw. A. de Vries, dhr. L. Voskuil
	PvdD	: dhr. J. Hollebeek, dhr. F. Zoon
	SP	: dhr. E. Smaling
	VVD	: dhr. J. van Gilse
	PVV	: dhr. N. Kaptheijns
	50plus/PvdO	: mw. W. van Soest
	DENK	: dhr. S. Koyuncu, dhr. E. Mangal

Gedeputeerden: dhr. Stigter en dhr. Olthof

Afwezig: Fractie Baljeu

Notulist mw. H. Mutsaerts (Moneypenny)

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling van de agenda
3. A-Agenda Klimaat en Energie
 - 3.a. Energie: RES 1.0 Noord-Holland Zuid en Noord-Holland Noord
4. Sluiting

40

45

50

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent deze extra digitale commissievergadering om 18.15 uur en heet alle aanwezigen welkom. Het college heeft ingestemd met de RES 1.0 NHN en NHZ en legt deze met een positief advies aan PS voor. Er zijn vanavond 60 sprekers en elke spreker krijgt 2 minuten spreektijd. De inhoudelijke bespreking van de RES 1.0 staat geagendeerd voor de commissievergadering RWK van 10 juni a.s.

55

2. Vaststelling van de agenda

De **voorzitter** constateert dat de agenda ongewijzigd wordt vastgesteld.

60

3. A-Agenda Klimaat en Energie

3.a. Energie: RES 1.0 Noord-Holland Zuid en Noord-Holland Noord

3.a.1 Energie: Statenvoordracht RES 1.0 Noord-Holland Zuid en Noord-Holland Noord (A-agenda RWK 03-06-2021 & 10-06-2021)

65

Insprekers:

1. Mevrouw Verheus – persoonlijke titel

Woont in A'dam-Noord. Zij spreekt namens veel voorstanders van windenergie in Noord. In 2020 was zij aanwezig op een informatieavond, waar een 3D-presentatie werd getoond en dat beeld van de geplande windmolens viel niet tegen. Alle demonstraties tegen wind zijn – zeker na corona – misplaatst. Niettemin maakt mw. Verheus zich ook zorgen over de toekomst voor haar kinderen. Kunnen zij straks nog wonen in Noord-Holland, hoe wordt de welvaart behouden en hoe worden de elektrische auto's opgeladen? Hopelijk met lokaal duurzaam opgewekte energie en met betere regelgeving voor windmolens. Burgers die deelnemen aan energiecoöperaties, geloven in windenergie.

70

75

2. De heer Akkerman spreekt in namens Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland, Participatiecoalitie en de natuurorganisaties.

De natuurorganisaties in de provincie Noord-Holland zijn over het algemeen positief over de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0. We constateren dat in de RES 1.0 een ambitieuze doelstelling voor het opwekken van duurzame energie op land is opgenomen en in vergelijking met de concept RES 1.0 meer rekening wordt gehouden met natuur en landschap in Noord-Holland. Tegelijk is er

80

85 nog een aantal zoekgebieden in natuurgebieden en waardevolle landschappen overgebleven. Het
gaat om het volgende zoekgebied op de RES-kaart van Noord-Holland Noord: zonne-atollen op het
IJsselmeer (regio Kop van Noord-Holland nr. 6). Op de RES kaart van Noord-Holland Zuid gaat het
om de volgende zoekgebieden: Windmolens langs de dijk naar Marken (regio Zaanstreek-Waterland
nr. 2), Windmolens in het IJmeer (regio Amsterdam nr. 4c), en de polder Holendrecht, nabij het
landje van Geijssel (regio Amstellanden, nr 2). Wij vragen u als Provinciale Staten niet akkoord te gaan
90 met deze zoekgebieden uit de RES 1.0 en hiervoor andere meer geschikte plekken aan te wijzen (zie
hiervoor de Visiekaart Zon en Wind van natuur- en milieuorganisaties). In deze brief lichten wij onze
visie op de RES 1.0 verder toe. Energietransitie is noodzakelijk. Om de opwarming van de aarde te
beperken tot anderhalve graad en om het doel van 49% minder CO₂-uitstoot in 2030 te halen, is
vanaf nu maximale energiebesparing en opschaling van duurzame energie opwek nodig. Wind op
95 zee wordt al maximaal opgeschaald. Bovendien kan bij volledige benutting de Noordzee voorzien in
40-60 procent van de totale energiebehoefte van Nederland. Zon en wind op land zijn dus nodig om
fossiele energie uit te bannen. Het invullen van de doelstelling voor hernieuwbare energie op land is
absoluut noodzakelijk om aan de klimaatverplichtingen te voldoen. Verhoog de ambitie. Naast de
zoekgebieden die in de RES 1.0 zijn aangegeven, zien we nog mogelijkheden om zon en wind
100 opstellingen te plaatsen in Noord-Holland. De natuurorganisaties hebben een kaart ontwikkeld
waarop is aangegeven waar deze ruimte zich bevindt buiten natuurgebieden om. Voorbeelden.
Hiervan zijn de Schermer, de Purmer, en het gebied tussen Alkmaar en Schagen. We roepen op om
meer onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor zon en wind in deze gebieden, gezamenlijk
met lokale stakeholders. Ook in de gebieden waar vanwege bodemdaling, recreatie of
105 landschapsherstel al een opgave ligt, zijn er kansen voor een integrale ontwikkeling waar duurzame
energie deel van uitmaakt. Hierbij is ons uitgangspunt dat hernieuwbare opwekprojecten
landschappelijk ingepast moeten worden en natuurwaarden moet versterken. Geen zon en wind in
natuurgebieden (Natura-2000 en NNN) Het plaatsen van wind en zon in natuurgebieden zoals het
IJsselmeer, Markermeer en IJmeer heeft grote gevolgen voor de water- en trekvogels. Windmolens
110 veroorzaken slachtoffers en vormen een barrière voor trekvogels. Open water is essentieel als rust-,
broed- en foerageergebied; watervogels zijn bang voor obstakels. Dus ook voor zonnepanelen. Wij
zijn tegen deze plannen. Andere voorbeelden van onwenselijke zoekgebieden voor wind in
waardevolle landschappen zijn de dijk naar Marken en in het weidevogelgebied bij Ouderkerk aan de
Amstel. Ook hier zijn wij op tegen, want het kan niet zo zijn dat we de klimaatcrisis oplossen en
115 tegelijk de biodiversiteitscrisis verergeren. Vorig jaar heeft u de motie 121-2020 aangenomen,
waarin GS wordt gevraagd "om in het vervolgtraject bij de uitwerking en concretisering van de
zoekgebieden voor energieopwekking door wind rekening te houden met aanwezigheid van
belangrijke internationale vogeltrekroutes en rust- en foerageergebieden als belangrijk
aandachtspunt daarbij te hanteren". Onze organisaties constateren dat een aantal zoeklocaties mede
120 om deze reden is afgefallen, waarvoor dank. Het voorgenomen zoekgebied langs de dijk naar
Marken is echter precies in een van de allerbelangrijkste rustgebieden voor watervogels ingetekend.
Door de aanwezige luwte komen hier kranswieren en waterplanten voor, waar vele duizenden
eenden en zwanen op af komen. Ook het IJmeer, en de kustzone naast de Wieringermeerpolder, zijn
erg belangrijk voor vogels. Wij hopen dan ook dat u deze motie nader wilt specificeren door IJmeer,
125 Polder Holendrecht, omgeving Marken, en het IJsselmeer bij de Wieringermeer expliciet te noemen,
en als zoekgebied uit te sluiten. De voorgenomen windturbines bij Marken en het IJmeer kunnen
vervolgens bijvoorbeeld in het zoekgebied langs het Noordzeekanaal in de regio Zaanstreek worden
opgenomen. Oproep voor Noord-Hollands Perspectief op de RES. In februari 2020 is in Provinciale
Staten het "Noord-Hollands Perspectief op de RES" besproken. De bijbehorende kaart is destijds niet
130 formeel vastgesteld, met als reden dat de beoordeling pas na het presenteren van de zoekgebieden
wordt uitgevoerd. Nu, ruim een jaar later, is het moment gekomen waarop uw oordeel wordt

gevraagd. Wij hopen dat u deze kaart bij uw afweging wilt betrekken, en dan met name het oordeel “rood” voor het zoekgebied in Polder Holendrecht. Het Noord-Holland Perspectief heeft als uitgangspunt voor de RES bewezen technieken voor hernieuwbare opwek op land, en stelt dat in de eerste plaats zoveel mogelijk daken, restruimten en nutsvoorzieningen moeten worden benut. Als dat onvoldoende past, komt het landelijk gebied in beeld. Dit betekent dat het plaatsen van zon en wind in waardevolle natuurgebieden kan worden voorkomen. We hopen dat u onze boodschap meeneemt en mee laat wegen in uw besluitvorming over de RES 1.0.

3. De heer Hellevoort, provinciaal ambassadeur Noord-Holland Natuurmonumenten/Landschap Noord-Holland/Het Goois Natuurreservaat

De natuurorganisaties zijn tevreden over de positieve RES en met de motie waarin om bovenregionale afstemming wordt gevraagd en om een actievere rol van de provincie bij zoekgebieden. Hierdoor zijn enkele locaties uit natuurgebieden geschrapt, terwijl er voldoende nieuwe energie overblijft. Met 4 zoekgebieden heeft men grote moeite vanwege de schade aan landschap, natuur en cultuurhistorische waarden. Het IJmeer is een belangrijk leefgebied voor vogels. De zichtlijn tussen de forten op het vuurtoreneiland en Pampus is een kernkwaliteit van essentieel belang. Het Oostpunt van IJburg biedt een subliem gezicht op het IJmeer en Pampus en de potentiële opwek door de beperkte omvang van dit gebied is gering terwijl de gevolgen voor natuur en landschap heel groot zijn. Het plaatsen van windmolens op de dijk naar Marken tast het prachtige aanzicht van het eiland aan. De Polder Holendrecht ligt binnen NNN en is aangewezen als BPL. Voor deze 4 gebieden worden alternatieve locaties voorgesteld.

4. De heer De Bruijn namens Vogelbescherming Nederland

Het IJsselmeergebied is internationale topnatuur, heeft een N2000-status en is van groot belang voor broed- en trekvogels. Het IJsselmeer, Markermeer en de Randmeren vormen samen het grootste zoetwatermeer op de Oost Atlantische vogeltrekroute (flyway). Dit open water is van groot belang voor soorten zoals toppereend en kuifeend. Tegelijk liggen er ook forse natuurherstelopgaven voor het IJsselmeer. Vanuit de Kader Richtlijn Water, Natura 2000 en de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) worden er de komende jaren tientallen miljoenen geïnvesteerd in de verbetering van de ecologie en de waterkwaliteit. Een belangrijke herstelopgave ligt in het aanleggen en verbeteren van oeverzones met overstromingsgraslanden waar vis kan paaïen en er rietvelden en ondiepe waterplantenzones ontstaan waar jonge vis zich schuilt na het larvestadium. In Noord-Holland staat onder andere het PAGW-project Wieringerhoek in de startblokken. Ook achter de dijk wordt gekeken naar kansen voor natuurherstel die het IJsselmeer ten goede komen. In combinatie met duurzame energie. In de huidige conceptplannen van de RES Noord Holland Noord, waarin zoekgebieden zijn aangewezen waar duurzame energie als wind en zon moeten worden opgewekt, liggen inmiddels concrete uitwerkingen voor zonnepanelen op eilanden in het IJsselmeer. De aanleg van eilanden met windmolens en/of zonnepanelen gaat concreet ten koste van het leefgebied van vogelpopulaties die nu al ernstig onder druk staan (zie ook bijlage 1). Je zou kunnen denken dat een stukje afsnoepen van het grote IJsselmeer en Markermeer toch niet zoveel zou moeten uitmaken voor de natuur. Niks is echter minder waar en er zijn goede alternatieven voor bijvoorbeeld zonne-energie achter de dijk. We presenteren daarom graag een aanvullend initiatief voor de RES Noord-Holland Noord waarbij we de opgave voor de opwek van duurzame energie koppelen aan biodiversiteitsherstel in het IJsselmeergebied. In deze oplossing gaan natuurherstel en energietransitie hand in hand. Ontwikkel in de Wieringermeerpolder binnendijks multifunctionele achteroevers met ondieptes, overstromingsgraslanden en rietmoeras, zoals benoemd als een van de bouwstenen in het PAGW-project Wieringerhoek (‘Over dijken-variant’). Breid deze nieuwe natuurstrook uit met een multifunctionele zone waarin natte landbouw,

180 zonnepanelen en recreatie met elkaar gecombineerd worden. Multifunctioneel biedt voordelen. Met de Multifunctionele Achteroevers wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het herstel van het meerecosysteem en het sluit één op één aan op het PAGW-project Wieringerhoek. Bovendien zet het in op meervoudig ruimtegebruik en kent het de volgende voordelen: 1) Zoetwaterberging om verzilte landbouwgronden bewerkbaar te houden voor de landbouw. Water op maaiveld biedt tegendruk
185 tegen verzilting vanuit de ondergrond. 2) Verdienmodel voor agrariërs vanwege de opbrengst uit energieproductie. 3) Geen verlies van Natura 2000-oppervlakte en natuurkwaliteit. 4) Het natuurlijk waterpeil is regelbaar in de nieuwe achteroever. Het IJsselmeer heeft een tegennatuurlijk waterpeil in verband met waterveiligheid en strategische zoetwatervoorraad voor landbouw en drinkwater. Het tegennatuurlijk peil is een belangrijk aspect van de ecologische problematiek van het IJsselmeer en Markermeer. 5) Een geïntegreerde zone tussen natuur en landbouw borgt de kwaliteit van beide functies. 6) De achteroevers dragen bij aan het vergroten van de zoetwatervoorraad en waterretentie. 7) Versterken recreatieve waarde langs de dijk. Het plan voor de Multifunctionele Achteroevers Wieringermeer vraagt om een verdere uitwerking. Welke natuuropgave, energieopgave, multifunctionele landbouw-opgave en recreatieopgave is te realiseren bij welke omvang en
190 oppervlakte? Ons verzoek is om in het kader van de RES NHN deze variant de komende maanden samen met stakeholders en overheden d.m.v. ontwerpend onderzoek nader te verkennen op mogelijkheden voor energieopwekking en kansen en effecten voor natuur, natte landbouw en recreatie.

200 5. Dhr. Bilgin

Woont in A'dam. Het energiebeleid van NHZ met name in A'dam kan op steeds minder sympathie rekenen, maar toch gaan de plannen door, want er is zogenaamd draagvlak. De voorstanders zijn klimaatactivisten, windenergiecorporaties en klimaatadviseurs maar dat geldt niet voor direct omwonenden. Het prachtige landschap wordt bedreigd door enorm hoge windmolens en
205 zonnevelden. Met 17 windmolens wordt stroom opgewekt voor 68.000 huishoudens, maar jaarlijks groeien de datacenters met 67 MW ampère en dat is vergelijkbaar met het verbruik van 120.000 mensen. Aan deze energievraag kan alleen voldaan worden met een kernenergiecentrale. Ideeën worden steeds radicaler en het draagvlak verdwijnt. De RES moet teruggenomen worden en als dat niet gebeurt, dan wordt er hopelijk een referendum georganiseerd.

210 Mw. **Van Soest** (50plus-PvdO) vraagt of mevrouw Verheus in een zoekgebied woont. Wat betekent een windmolen op 150 m afstand van de woning voor de gezondheid?

Mw. **Verheus** woont in Amsterdam-Noord en wil graag een aandeel verkrijgen in een windmolencoöperatief. Zij woont vlak onder het zoekgebied waar een windmolen aan de rand van
215 het golfterrein gepland staat. Zij gaat ervan uit dat de overheid ervoor zorgt dat de overlast van de windmolen in het niet valt bij de overlast van de A10. Zij bezit een volkstuin in Schellingwoude, dit is een recreatief gebied en geen woongebied.

Mw. **Vastenhout** (FvD) vraagt de heer Bilgin op welke wijze de RES 1.0 aangepast zou moeten worden.

220 De heer **Bilgin** meent dat kernenergie een onmisbaar onderdeel vormt van een goede energiemix. In Frankrijk wordt 70% van de energie opgewekt met kernenergie, reden waarom Frankrijk een hogere plaats inneemt op de Energy Transition Index dan Nederland.

Mw. **Gielen** (GL) vraagt of mw. Verheus de gelegenheid kreeg om haar mening te geven op de informatieavond over de RES. Waarom is het zo belangrijk om een duurzame wereld door te geven
225 aan haar kinderen?

Mw. **Verheus** heeft op de informatieavond alles kunnen zeggen wat zij in haar hoofd had en heeft er ook een goede discussie gevoerd. De kinderen mogen in de toekomst niet met de huidige problemen worden opgezadeld.

Mw. **Gielen** (GL) vraagt een locatie te noemen dat kan dienen als extra zoekgebied.

230 Dhr. **Akkerman** noemt Schermer, Purmerbos, de Baanstee en de kop van Noord-Holland waar veel ruimte is voor windmolens en zonnepanelen. Deze mogelijkheden moeten samen met burgers onderzocht worden. Op de kaarten van natuur- en milieuorganisaties staan alle mogelijke gebieden voor zon en wind aangegeven. De provincie moet de zin in de RES "Er is ruimte voor nieuwe initiatieven" snel concretiseren.

235 Dhr. **Van den Berg** (JA21) vraagt of dhr. Akkerman in een zoekgebied woont en of hij een financieel belang heeft bij de energietransitie/RES en/of bij de zoekgebieden. Hij vraagt dhr. Bilgin hoe de provincie het vertrouwen van de burger in participatietrajecten kan herstellen.

Dhr. **Akkerman** woont in Haarlem in de omgeving van een zoekgebied en werkt elke dag aan de RES, gedeeltelijk op kosten van partijen die duurzaamheid voorstaan. Hij zit middenin de groene economie en hij roept iedereen op te investeren in of te gaan werken voor groene bedrijven.

240 Dhr. **Bilgin** meldt dat in participatietrajecten in Amsterdam informatie en onderzoeksresultaten op gekleurde en gestuurde wijze wordt aangeboden. De provincie kan eventueel via een referendum het RES-proces opnieuw en op een eerlijker manier met gemeenten afstemmen.

Dhr. **Smaling** (SP) vraagt of de handreiking lokaal eigendom/50% eigenaarschap is gericht op burgers die dichtbij een windmolen wonen of op geïnteresseerde burgers in het algemeen.

245 Dhr. **Akkerman** meldt dat de handreiking lokaal eigendom is gericht op burgers die in de omgeving van wind- of zonneparken wonen. Er zijn diverse manieren om dit te organiseren en deze mogelijkheid op te nemen in gemeentelijk of provinciaal beleid.

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) vraagt op welke wijze dhr. Akkerman en de groene organisaties zijn betrokken bij de voortgang van de RES.

250 Dhr. **Akkerman** meldt dat groene organisaties waar mogelijk, inspreken en suggesties doen aan gemeenten en de RES-organisaties. Het proces na de vaststelling van de RES 1.0 is nog onduidelijk, maar gemeenten en provincies moeten intensief blijven inzetten op en middelen beschikbaar stellen voor het aanwijzen van nieuwe zoekgebieden in aanloop naar de RES 2.0. Burgers moeten worden betrokken bij de uitwerking.

255 Dhr. **Van Gilse** (VVD) vraagt een toelichting op de 4 zoekgebieden die genoemd zijn, en of de regie van de provincie hier ontbroken heeft.

Dhr. **Hellevoort** weet niet of de regie heeft ontbroken, maar hij hoopt dat zijn pleidooi vandaag tot nadere actie leidt. Hij vraagt of de zoekgebieden aangepast kunnen worden.

260 Dhr. **Mangal** (DENK) vraagt een aantal sprekers naar hun mening over de afstand van een windmolen tot een natuur- en of vogelgebied.

Dhr. **De Bruijn** meldt dat dit afhankelijk is van de aanwezige soorten vogels en aard van de gebieden. Hij verwijst naar de risicokaart regionaal en voor geheel Nederland om de plaatsing van windmolens af te stemmen op de aanwezige hoog en laag risicozones voor vogelbewegingen. Vanwege de grote verscheidenheid kan geen concrete afstand genoemd worden. Hier is maatwerk vereist.

265 Mw. **Van Andel** (CDA) vraagt hoe de provincie lokaal eigenaarschap kan initiëren en/of stimuleren.

Dhr. **Akkerman** meent dat provincies en gemeenten zich hiervoor zeker moeten inzetten. Hij verwijst naar de handreiking voor nadere informatie over het ruimtelijke beleid.

270 6. Mevrouw Hogervorst

Zij spreekt in namens het Noord-Hollands referendum. Door de tijdsdruk en de ontoereikende onderzoeken zoals naar het geluid, moet de RES terug naar de tekentafel, want als de plannen zijn uitgevoerd, kunnen deze niet meer teruggedraaid worden. De overheid in Nederland heeft geen

275 onderzoek gedaan naar de gevolgen van windturbines op de gezondheid, met name het
laagfrequente geluid dat door veel aspecten wordt beïnvloed, zoals de hoogte van de turbine,
windrichting en snelheid, luchttemperatuur. Ook voor dieren zijn de gevolgen onderbelicht,
miljoenen insecten worden gedood door de turbinebladen en de efficiency van de molen wordt
minder door de restanten van de dode insecten op de bladen, terwijl insecten onontbeerlijk zijn voor
de biodiversiteit. Indien de RES niet wordt teruggenomen, zal een referendum gestart worden.

280

7. Dhr. Smit

Hij is bezorgd over de RES 1.0 die gepaard gaat met miljarden euro's subsidie voor windmolens,
zonneparken en biomassacentrales. De zonnepanelen op de vruchtbare grond leiden op lange
termijn tot een afname van de biodiversiteit en tot waterverontreiniging door lekkage van schadelijke
285 zware metalen in de panelen. De stroom van het grootste windpark, De Wieringermeer, zou 37.000
huishoudens kunnen voorzien van stroom, maar deze hoeveelheid wordt volledig benut door
datacenters. Op de daken van datacenters kunnen vanwege de dakconstructie geen zonnepanelen
geplaatst worden. De RES 1.0 dient te worden heroverwogen samen met de burgers en zo niet, dan
dient deze via een raadgevend correctief referendum aan de bevolking te worden voorgelegd
290 alvorens definitief wordt besloten.

8. Dhr. Van Hout

Langzaam verdwijnt het mooie platteland in een zee van wind- en zonneparken waar de agrarische
sector erg onder lijdt. Hij is voorstander van duurzame energie maar niet op de wijze die in de RES
295 wordt voorgesteld. Door deze plannen verdwijnt 1068 ha vruchtbare grond in zonneparken, alleen al
in de regio Noord. De zonneparken worden geplaatst op vruchtbare landbouwgrond en door de
metalen die in de grond terechtkomen, wordt de grond verontreinigd. De agrariërs dienen een stem
te krijgen in deze plannen, want zij zijn een van de steunpilaren van de economie.

300 9. Dhr. Post spreekt in namens Noord-Hollands Referendum

De RES 1.0 heeft financieel en ruimtelijk zeer ingrijpende gevolgen voor de burgers en hun
leefwereld. De plannen moeten daarom heroverwogen worden, want er is bij de burgers geen
draagvlak. Voor een gevarieerde energiemix moeten andere vormen van opwekking toegevoegd
worden. Indien geen gehoor wordt gegeven aan dit verzoek, dan zal een referendum gestart
305 worden om de RES aan de burgers ter beoordeling voor te leggen.

10. Mw. Van Andel woont in Amsterdam-Noord

Het lijkt vooropgezet spel te zijn dat de natuurorganisaties een aantal zoekgebieden aanwijzen die
gespaard en beschermd moeten worden, maar ook het gebied boven de Ring A10 Noord is speciaal
310 natuurgebied en is in november 2020 door de provincie aangewezen als BPL. Dat is BPL Waterland,
onderdeel van NNN en EHZ en grenst aan N2000-gebied. Dat gebied zou ook gespaard moeten
worden want dit voldoet aan alle vereisten om de natuur en dieren te beschermen. Ook hier mogen
geen windmolens of zonneparken geplaatst worden.

315 Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt dhr. Smit naar zijn mening over zon op land en of op deze
manier moet worden doorgegaan.

Dhr. **Smit** is tegenstander van het opofferen van land voor molens en zonneparken. Hij is
voorstander van kernenergie, want daarmee wordt heel veel ruimte en vruchtbare landbouwgrond
bespaard. Het is goed om te investeren in zon op dak.

320 Mw. **Gielen** (GL) vraagt naar de alternatieven om de duurzame energiedoelen te halen.

Dhr. **Van Hout** zou juist veel zoekgebieden weglaten en in plaats daarvan kiezen voor zon op dak of kernenergie.

Mw. **Kaper** (CU) vraagt welke alternatieven er mogelijk zijn om de klimaatdoelen te halen en de biodiversiteit te intensiveren.

325 Mw. **Hogervorst** is voorstander van zon op dak, dus ook voor datacenters. Ook moet ingezet worden op kleine windmolens van 3 meter hoog en op kerncentrales.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt of mw. Hogervorst bekend is met het onderzoek van dhr. De Baan in Rijssen–Holten en het als gevolg hiervan verwijderen van zoekgebieden vanwege de schadelijke effecten van de trillingen van windturbines. Wat zou het onderwerp zijn voor een referendum?

330 Mw. **Hogervorst** is niet bekend met het onderzoek in Rijssen–Holten, maar zij is zeker voorstander van dit soort acties. Zij spreekt vanavond in bij de eigen gemeenteraad en gaat dan ook in op resultaten van onderzoeken.

Dhr. **Post** wil wanneer de RES 1.0 niet wordt heroverwogen, een referendum organiseren. Indien nodig, wordt enkel gefocust op windmolens, want de totale RES is wellicht een te groot en veelzijdig
335 onderwerp. Er moet nu niet te snel gehandeld worden teneinde mogelijk schadelijke gevolgen op een later moment te voorkomen.

Mw. **De Vries** (PvdA) vraagt of recht wordt gedaan aan deze complexe materie – ook wanneer het enkel om wind op land gaat – met een enkele ja/nee vraag in een referendum.

340 Mw. **Hogervorst** meent dat er te weinig participatie heeft plaatsgevonden en burgers zijn onvoldoende betrokken bij de verschillende mogelijkheden, daarom moet de RES 1.0 in de huidige vorm terug naar de tekentafel want deze vormt de basis voor belangrijke toekomstige ontwikkelingen. De bewoners moeten meer bij de besluitvorming betrokken worden. Overigens is kernenergie geen onderdeel van de RES en met die vorm van opwekking moet wel nu gestart worden, ook al kan een kernenergiecentrale niet vóór 2030 gebouwd worden.

345

11. Mw. Bong

Woont in Amsterdam–Noord. Het RES–traject ontbeert een democratische en rechtsgeldige grondslag, zoals in de bijeenkomst op 27 mei jl. bleek over de rol van de provincie. Hier sprak emeritus hoogleraar dhr. De Zeeuw, oud–gedeputeerde van 1993–1998. Dhr. De Zeeuw meldde dat
350 het RES proces onwettig, ondemocratisch en niet nodig is aangezien de doelstelling van 35 TW reeds is behaald. Bestuurlijke vernieuwing verhuut onverantwoorde vaagheid en onwettelijkheid. De RES is niet in wetgeving verankerd, de doelstelling is al gehaald en windmolens zijn een landelijke verantwoordelijkheid, dat was een vernietigend oordeel over het RES–proces. In Amsterdam is gelogen over draagvlak, vragen worden niet beantwoord, stukken worden geheim verklaard, er wordt
355 gemanipuleerd en gebieden worden uitsloten van participatie. De veiligheid van de volkstuinen wordt in A’dam niet gerespecteerd, want het plaatsen van windturbines in de nabijheid is niet aan de orde en toont een onzorgvuldig proces. Er wordt gepleit voor een pas op de plaats of voor afkeuring van alle zoekgebieden, want de doelstelling is al behaald.

360 12. Dhr. Masson

Hij woont in A’dam–Noord. Er bestaat veel onzekerheid over de gevolgen voor de gezondheid, meer dan 100 artsen hebben hierover een brief aan Amsterdam gestuurd. In de uitspraak inzake Shell is vorige week door de rechter bepaald dat een veilig en ongestoord familieleven een mensenrecht is, maar met windmolens wordt hier afbreuk aan gedaan. Uit publicaties blijkt dat Amsterdam niet heeft
365 voldaan aan het creëren van draagvlak en toch is dit doorgedrukt. Diverse buurgemeenten hebben hun zorgen geuit over de plannen van A’dam in de grensgebieden; doelstellingen voor woningbouwplannen komen in gevaar. De doelstelling van 35 TW tot 2030 is al behaald met wind op zee, dus hij pleit voor een time–out.

370 13. Dhr. Videler

Hij kent niemand die tegen duurzame energie is (hij is wel tegen kernenergie), maar wel is iedereen tegen hoge windturbines op korte afstand van woningen en natuur. Hiervoor zijn betere alternatieven te bedenken, zoals geclusterde windmolens langs de Afsluitdijk, de Flevopolder en vooral op zee. Maar er mag blijkbaar geen gesprek gevoerd worden over de alternatieven en het
375 totaalplaatje, mede veroorzaakt door de sterke en effectieve lobby van wind op land-partijen. Een windmolen van 3 MW levert netto een ton energie op en dat wordt verdeeld tussen de initiatiefnemer en grondeigenaar, dus de discussie moet in die context worden gezien. Het wind-deel van de RES 1.0 moet uitgesteld worden en er moet met name ingezet worden op zon op dak.

380 14. Mw. Helleman spreekt in namens de huurdersvereniging Eigen Haard in Reigersbos
In ZO is de levensverwachting van kinderen 8 jaar korter dan van kinderen die 3 km verderop wonen, ouders leven korter. In deze buurt zijn de gevolgen van sociale ongelijkheid zeer zichtbaar. Chronische aandoeningen gerelateerd aan een lage sociaaleconomische status, fijnstof en lawaai, meer dan de helft van de volwassenen is er ziek van. Deze wijk grenst aan 4 zoekgebieden die
385 allemaal binnen NNN vallen, dus er ontstaat nog meer lawaai en fijnstof in de wijk, want het geluid van windturbines stapelt en versterkt met andere geluidsbronnen. De huidige nachtrust wordt straks verstoord door de windmolens. Op minimaal 1.500 m mogen windmolens geplaatst worden ter bescherming van bewoners, biodiversiteit en natuur.

390 15. Mw. Wassenaar, A'dam-Noord

Geluidsoverlast is vaak een ondergeschoven kindje bij de stadsplanning, vooral in A'dam, terwijl jaarlijks 12.000 mensen overlijden als gevolg hiervan. Windturbines verstoren de natuur want veel diersoorten trekken weg uit gebieden waar molens worden geplaatst. De voorkeursgebieden worden gepland over snelwegen en volkstuinen heen, maar in dit recreatiegebied mogen mensen
395 ook overnachten en vormen onderdeel van de natuur. Daar wordt geen rekening mee gehouden. Dit is een groene brug waar dieren naartoe trekken. In Duitsland bestaan wel normen ter bescherming van natuurgebieden en dieren en als die normen in Nederland worden toegepast, een afstand van 1.500 tot 3.000 m, dan vervallen alle zoekgebieden. Amsterdam moet terug naar de tekentafel, er mogen geen zoekgebieden in NNN en BPL en volkstuinen gepland worden. Dit
400 leidt tot afname van eventueel draagvlak. Er moet ingezet worden op een zorgvuldig proces met transparante besluitvorming.

15.a. Mw. Buijsman, Zeeburgereiland

Zij is pessimistisch over de RES, want Amsterdam heeft eerst de zoekgebieden vastgesteld en pas
405 daarna werd gereflecteerd op de gevolgen voor de gezondheid. De provincie laat de 600 m-grens los en ook minister Ollongren is het hiermee eens, want door het loslaten van deze afstand kunnen gemeenten zelf een keuze maken voor een aanvullende afstandseis en indien nodig, een afstand van 350 m hanteren, mits wordt voldaan aan landelijke regels. Zoals PS in Utrecht moeten ook PS Noord-Holland meer onderzoek eisen. Amsterdam plant de windmolens vooral in het grensgebied met
410 andere steden, daarom moeten de burgers tegen deze overheid beschermd worden.

Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt hoe wordt aangekeken tegen het afval van windturbines in vergelijking met kernafval.

Dhr. **Videler** vindt het afval van windturbines geen onoverkomelijk probleem; er wordt gewerkt aan
415 een betere recycling van de bladen. De totale milieubelasting van windmolens is in vergelijking met andere opwekmethoden acceptabel.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) meldt dat de warmtetransitie onderdeel is van de RES. Hoe kijkt men aan tegen 'verplicht van het gas af'?

420 Mw. **Bong** is geen voorstander van een gedwongen afkoppeling van gas als er betere alternatieven beschikbaar zijn. Burgers worden gedwongen om te investeren in hun woning en dat kost minimaal € 20 tot 40.000.

Mw. **Helleman** hoopt dat de verhuurder Eigen Haard goed voor zijn huurders zal gaan zorgen.

Mw. **Wassenaar** is voorstander van meer investeringen in verduurzaming en isolatie van sociale huurwoningen, met name in zwakke wijken.

425 Mw. **Buijsman** vindt van het gas af een overdreven reactie, het is ondoordacht en een vorm van spierballentaal.

Mw. **Kaper** (CU) vraagt naar de ervaringen met het participatietraject.

430 Mw. **Wassenaar** heeft de communicatie door Amsterdam als ondermaats en slecht ervaren. Via de burens is zij geïnformeerd. Op bijeenkomsten mag men alleen luisteren en er worden enkel niet-kritische vragen beantwoord. Zij zoekt zelf actief naar verbinding met de lokale politiek, dat kost veel tijd en energie maar veel burgers in Noord zijn hiertoe niet in staat, terwijl de windmolens heel dichtbij komen met als gevolg stapeling van geluid.

435 Dhr. **Kanik** (GL) meldt dat het RIVM alle bezwaren van de huisartsen in hun brief heeft weerlegd. Amsterdam heeft besloten om health impact assessments bij windprojecten uit te voeren. Bestaat hier voldoende vertrouwen in? In de MER worden de gevolgen voor de natuur in kaart gebracht. Waarom is er geen vertrouwen in deze processen?

440 Dhr. **Masson** antwoordt dat zoekgebieden zijn aangewezen zonder dat is onderzocht of deze wel geschikt zijn, terwijl dit besluit de basis vormt voor vervolgbesluiten. Vragen van burgers worden niet of slechts gedeeltelijk beantwoord en de communicatie tussen experts en burgers wordt sterk gestuurd.

Mw. **Wassenaar** heeft weinig vertrouwen in het proces omdat de aanwezigen in een expertmeeting vaak commerciële belanghebbende partijen zijn. Zoekgebieden moeten op landelijk niveau aangewezen worden, natuurgebieden moeten uitgesloten worden zodat de daar levende dieren en insecten beschermd worden.

445 Dhr. **Koyuncu** (DENK) vraagt wat bedoeld wordt met risicozonering op veiligheid.

450 Mw. **Bong** antwoordt dat de risicozonering een externe veiligheid betreft die is vastgelegd in het Besluit Externe Veiligheid Instellingen (BEVI). Binnen een straal van 198 m van een windturbine mogen geen kwetsbare objecten aanwezig zijn, zoals huizen. Bij externe veiligheid is iets fout gegaan zoals bij zoekgebied A10 Noord, want hier is geen rekening gehouden met de externe veiligheid en de kwetsbare objecten zoals de volkstuinen. Dit zijn recreatieterreinen waar mensen kunnen overnachten en worden beschouwd als kwetsbare objecten die vallen in de hoogste categorie Beveiliging, terwijl die niet zijn meegenomen in de zoekgebieden. In zoekgebied A10 kan geen 198 m gehandhaafd worden omdat er op 215 m van de grens van de volkstuinen hoogspanningskabels liggen waar ook geen windturbine te dicht op mag staan.

455

16. Dhr. Komijn

460 Als een van de drukst bevolkte steden van ons land heeft de gemeente Amsterdam zichzelf verplicht om 17 windturbines binnen de stadsgrenzen te plaatsen. Dit vraagt om een meesterproef in de ruimtelijke ordening. De gemeente Amsterdam heeft in het verleden al laten zien daar niet sterk in te zijn. Eerdere progressieve gemeentebesturen hebben onverstandige voorstellen doorgedrukt omdat zij het doel de middelen vond heiligen. Zo werd de Nieuwmarkt buurt gesloopt voor de aanleg van de metro. In de Bijlmer werd hoogbouw gebouwd om te voorzien in grotere woningen, die nog geen 25 jaar later weer werden gesloopt. De Wibautstraat werd verbouwd tot een Amsterdamse Boulevard Peripherique om de doorstroming van het verkeer te verbeteren en daarmee werd de straat jarenlang

465 steevast verkozen tot lelijkste straat van de stad. En in de jaren-50 had politie commissaris
Kaasjager het plan om een groot aantal grachten te dempen om het verkeer beter te laten
doorstromen. Hij werd gelukkig wel op tijd teruggefloten. Stuk voor stuk valide redenen, maar
daarom waren de gekozen oplossingen niet noodzakelijk goed. De ambitie van GroenLinks, D66,
470 PvdA en SP om meer CO2 te willen besparen is prijzenswaardig, maar helaas is ook nu weer de
gekozen oplossing bedroevend. Het koste wat kost plaatsen van windmolens binnen de
gemeentegrenzen zal leiden tot gezondheidsproblemen voor de omwonenden. Het RIVM begint dat
gelukkig inmiddels ook wat meer te erkennen, al gaat dat nog traag. Het zal leiden tot vernietiging
van natuur, zoals het natura 2000 gebied het IJmeer. Niet voor niets hebben de vogelbescherming en
natuur monumenten zich afgelopen week weer uitgesproken tegen dit zoekgebied. Ik vraag me af
475 hoe lang het zal duren voordat de volgende lammergier zich te pletter vliegt tegen een van de
windturbines van wethouder Van Doorninck? En ten slotte zal dit plan cultuurhistorische waarden,
zoals de stelling van Amsterdam die ook in het IJmeer ligt, aantasten. Dat dit Unesco wereld erfgoed
is, lijkt de gemeente niet te deren. Kortom: Amsterdam trekt zich van al deze beperkingen niets aan.
Als provincie heeft U echter een belangrijke rol in de handhaving van dit vraagstuk. Geachte
480 statenleden, de RES doelstelling is al gehaald. Er zijn prima alternatieven om de CO2 uitstoot te
verlagen. Pak uw verantwoordelijkheid en bescherm de Amsterdammers tegen de commissarissen
Kaasjager van deze eeuw.

17. Mw. Nollen, A'dam ZO

485 Zij vertegenwoordigt ook de volkstuinvereniging Linnaeus in Driemond. Er zijn al veel insecten en
grotere dieren/vogels gedood door windturbines en diersoorten – ook van de rode lijst – verdwijnen
uit natuurgebieden. Het klimaat kan niet gered worden met een aantasting van de biodiversiteit, juist
daarvoor moet gevochten worden. In 2005 zijn al windmolens zonder wieken uitgevonden. Eerst
dient naar dit soort ‘zachte’ oplossingen gezocht te worden alvorens het gehele gebied en geheel
490 Nederland wordt volgezet met deze lelijke grote windmolens.

18. Dhr. Hazes

Geachte statenleden, goedenavond, Binnen RES1.0 wordt er niet gesproken over windturbines
gepland in de grensstreek met Buurgemeenten. Dit geeft aan dat RES1.0 niet volledig is met het
495 “effect” op Buurgemeenten bij plaatsing van windturbines in de grensstreek met Amsterdam.
Het participatieprobleem in de provincie Noord-Holland. Onvoorstelbaar dat de Provincie Noord-
Holland een 2-delings in participatie toestaat tussen NHN en NHZ! Hoezo een democratisch proces,
een breed draagvlak geldt alléén voor NHN, NHZ op basis van zorgvuldige afweging! De 600 m
afstand is er óók eenzijdig door Amsterdam vanaf gehaald, de MRA buurgemeenten hebben hier niet
500 omgevraagd! Hoezo lessons learned, lokaal, in Nederland, overal komen dezelfde geluiden naar
boven, zorg en last, de omwonenden vanaf het begin erbij betrekken, onduidelijke participatie
processen, géén definities vooraf vastgesteld op Draagvlak, Draagvlakonderzoek, Burgerparticipatie
en Lokale eigendom. Het is niet acceptabel dat een gemeente zoekgebieden kan vaststellen aan de
gemeentegrens en dat inwoners van de betrokken buurgemeente(n) niet worden meegenomen in het
505 draagvlakonderzoek. Wat is de rol van de Provincie Noord-Holland in het RES? De buurgemeenten
vragen al geruime tijd aandacht voor het grensconflict met Amsterdam, brieven aan het college en
Raad vinden geen gehoor, moties Vreemd dragen het College op naar de Provincie toe te stappen.
Tot nu toe is er niets veranderd, Amsterdam gaat stoïcijns door en maakt gestadig de noodzakelijke
stappen in het RES “afvink” proces. Daarom vraag ik u om de volgende voorwaarden als amendement
510 toe te voegen aan het RES1.0 voorstel: In een straal van 2000 meter rondom een zoekgebied de
omwonenden inclusief Buurgemeenten mee te nemen in het participatieproces. Amsterdam als
verantwoordelijke het participatieproces laten uitvoeren met daarin meegenomen de betrokken

Burgemeenten. Binnen het participatieproces de processen Draagvlak, Draagvlakonderzoek, Burgerparticipatie en Lokale eigendom op voorhand te zijn gedefinieerd en goedgekeurd door de Raad. Indien een gemeente een zoekgebied bepaalt voor de plaatsing van installaties voor de opwekking van duurzame energie binnen een straal van 600 meter van een andere gemeente, dan is deze eerste gemeente verplicht een draagvlakonderzoek uit te voeren onder alle inwoners van die andere gemeente. Indien het draagvlak daar onvoldoende aanwezig is, dient het zoekgebied te vervallen. Resumé, als u akkoord gaat met RES1.0, gaat u ook akkoord met de consequenties van Amsterdamse windturbines in de grensstreek met andere gemeenten in de RES regio NHZ!

19. Mw. Van Iren

Woont in Amsterdam-Noord. Een aantal megawindturbines staat gevaarlijk dicht bij haar woning gepland. Amsterdam speelt roulette met de gezondheid van de burgers en dan ontstaat er grote weerstand. De A'damse wethouder heeft het draagvlak voor de energietransitie compleet verspeeld en artsen en andere deskundigen hebben zich verenigd in de strijd tegen het niets ontziende prestigeproject van GL, D66 en PvdA. Meer dan 100 artsen schreven een brandbrief over de gezondheidseffecten van windturbines en het RIVM is het ermee eens dat verder lokaal onderzoek naar gezondheidseffecten ook voor kinderen, noodzakelijk is. Het geactualiseerde onderzoek van het RIVM uit 2020 over gezondheidseffecten is niet gepeerreviewed. PS worden verzocht in te grijpen in het proces en de afstandsnorm op 1.500 m vast te leggen, zodat de gezondheid van de burgers gewaarborgd is, want een ongestoord leven is een mensenrecht.

20. Mw. Vis

Wegens omstandigheden niet aanwezig.

Mw. **Van Andel** (CDA) vraagt of getracht is om via het gemeentebestuur Oostzaan in gesprek te komen met Amsterdam.

Dhr. **Hazes** meldt dat de gemeentelijke processen in Oostzaan (met moties en amendementen) momenteel lopen, maar tot op heden heeft A'dam hier geen gehoor aan gegeven.

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) vraagt tegen welke problemen de buurgemeenten aanlopen.

Dhr. **Hazes** heeft zich verdiept in de materie na een uitnodiging van A'dam in de krant aan de buurgemeenten en heeft het windonderzoek gelezen. Toen werd duidelijk dat A'dam windmolens gepland heeft op Oostzaans grondgebied, terwijl in Oostzaan was afgesproken om geen windmolens te plaatsen. Amsterdam heeft besloten om hier wel een zoekgebied aan te wijzen. Burgers uit buurgemeenten werden zelfs niet aangesproken of gehoord tijdens informatieavonden in A'dam. Het gevolg is dat woningbouwplannen in Oostzaan geblokkeerd worden en de eerste woningen in Oostzaan staan straks binnen een afstand van 500 m van de molens, dus deze bewoners worden straks met veel geluidsoverlast en slagschaduw geconfronteerd.

21. Dhr. Rutte

Woont in Haarlem en heeft een technische achtergrond. Zijn PS wel voldoende op de hoogte van alle zaken rondom het energievraagstuk of worden de uitgangspunten van het Klimaatakkoord klakkeloos overgenomen? Het hele spectrum aan kennis moet benut worden en alle aspecten moeten worden belicht. De meest duurzame en onbeperkte energie komt van de zon, ook fossiel, en deze moet worden opgevangen en ingezet wanneer er vraag is. Het proces dat vooraf gaat aan energieopwekking, heeft impact op de wereld, bij fossiel, windmolens en zon. Het energieprobleem wordt eenzijdig en onwerkelijk gepresenteerd in de media: wind en zon zijn schoon en een kolencentrale is vuil, maar ook de bouw van windmolens maken toepassing van schaarse aardse edelmetalen noodzakelijk. Dit is een feit. Er zijn te weinig grondstoffen om met zon en wind te

voorzien in de energiebehoefte van de gehele aarde. Een netwerk van windmolens en zonnepanelen kan niet voorzien in de volledige energievraag en is niet haalbaar zonder traditionele systemen. PS worden verzocht eerst het gehele energievraagstuk goed te doorgronden alvorens besluiten te nemen, zodat voorkomen wordt dat de middelen erger zijn dan de veronderstelde kwaal.

565

22. Dhr. Van Rooyen
Niet aanwezig.

570

23. Mw. Krabbendam
Afgemeld.

575

580

585

590

595

600

605

24. Mw. Van der Loeff
Natuurlijk moet er een tandje bij! Daarin hebben de gemeenten Ouder-Amstel (Ouderkerk) en Ronde Venen (Abcoude) en heeft ook de gemeente Amsterdam gelijk. Wij staan daar vierkant achter en ook wij willen uit de stagnatie stand in de energietransitie komen. Maar hoe en in welk kader? Verwoest vertrouwen. Onze informatie wordt “opgehaald” en minutieus geregistreerd. Ondertussen worden wij burgers systematisch niet geïnformeerd, onjuist geïnformeerd, te laat geïnformeerd, misleid, in onjuiste context geciteerd, en onjuist geïnterpreteerd. Raadsleden geven aan dat dit een stevig dossier is, en dat ze er te weinig tijd voor krijgen. Belanghebbenden fungeren op alle niveaus als deskundigen, die hebben wél tijd en krijgen voorrang. Onze trieste ervaring is dat iedere dag brave burgers zich rot schrikken omdat ze niets wisten, en na een paar maanden zeggen: zo ken ik mezelf niet meer. Ik vertrouw mijn overheid niet meer. 10 zoekgebiedjes als hagelslag in en rond het groen van de armsten gestrooid. Amsterdam, Ouder-Amstel en Ronde Venen willen samen 10 zoekgebieden in windparkjes en windparken als hagelslag uitstrooien op en rond de prachtige en schaarse NNN – gebiedjes, vogel toevluchtsoorden, sport- en recreatiegebieden, en het UNESCO werelderfgoed. Én vlakbij dorpen en volkswijken. Bijvoorbeeld in “de Hoge Dijk” en “Gaasperzoom”. Alle drie deze gemeenten hebben ambities die onevenredig groot zijn in verhouding tot hun landoppervlak. De Amsterdamse ambitie komt op ruim anderhalf maal het landoppervlak, ook Ronde Venen komt op 75 % meer. En dit wordt afgewenteld op de armste Amsterdammers: Zuidoost. Mensen soms zonder balkon, zonder vakantie, die op dit groen aangewezen zijn. Een misdaad tegen de bevolking onder het mom van een extra groene uitstraling waarvan de pijn “voelbaar mag zijn”. Dat Weesp, Hilversum en een tiental andere gemeenten kiezen géén wind in de gemeente te plaatsen, is bij Ronde Venen en Ouder Amstel niet bekend: “wij moeten van de provincie” Een tandje erbij vanuit een landelijke visie. Alle nu in en rond de stad geplande turbines, behalve de haven, komen bovenop de opgave van het klimaatakkoord van 35 TW op land. Die is al gehaald binnen de projecten waaraan subsidie verleend is, en dat met een voorzichtige schatting die beredeneerd rekening houdt met tegenvallers. De RES baseert zich op de PBL opgave, die anderhalf tot twee jaar achterloopt op de huidige gegevens. Juist die laatste anderhalf jaar is er enorm veel wind en zon op land bijgekomen, weet Martien Visser. Daardoor is het schrijnend dat het PBL zo achter loopt. Nieuwe klimaatafspraken kunnen vertrekken vanuit de landelijke verkiezingsuitslagen, die o.a. voor wind op zee gaan. Vanuit een grensoverschrijdende, landelijke visie op biodiversiteit en recreatie, op behoud van het historische landschap, op kennis over effecten op gezondheid, op een Nederlandse norm die niet meer onderaan bungelt in Europa en de wereld. Een sociaal eerlijk beleid, niet-hagelslagbeleid. Een tandje erbij binnen een nieuw, verantwoord, breed gedragen akkoord.

25. Dhr. Cijntje
Mijn naam is Sanford Cijntje en ik wil het met u hebben over de gigantische samenklontering van zoekgebieden aan de grenzen van de gemeenten Amsterdam, de Ronde Venen en Ouder-Amstel.

610 Gevolg hiervan is dat het stadsdeel Zuidoost, aan alle kanten ingesloten zal worden door
windturbines. Vooral de wijk Gaasperdam zal, met deze plannen volledig bekneeld raken en zal zowel
vanuit het oosten als het westen en vanuit het zuiden te maken krijgen met windturbines op een
paar honderd meter afstand van hun woningen. De industriële windturbines zijn gepland in nabijheid
van de compacte woonwijk Gaasperdam, waar veel mensen dicht op elkaar wonen. Een gebied met
615 35.000 inwoners. Het gaat hier hoofdzakelijk om flatgebouwen. Veel woningen hebben direct zicht
op de geplande locaties. Ook buitenruimtes zoals balkons en dakterrassen zijn op het uitzicht
georiënteerd. De dijken langs het water zijn belangrijke routes om even te ontspannen en uit te
waaien. Hoe heeft dit kunnen gebeuren? Ik denk het volgende: In het Klimaatakkoord is aangegeven,
dat elke regio in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstelt. Maar het aanwijzen van
zoekgebieden is niet gedaan door de regio maar door de gemeentes. Ieder gemeente dient haar
620 eigen zoekgebieden aan te wijzen. Maar niet alle gemeentes beschikken over voldoende ruimte om
zoekgebieden op adequate wijze vast te stellen. D.w.z. dat de natuurlijke omgeving niet drastisch
wordt aangetast; dat er geen permanente overlast veroorzaakt wordt voor bewoners in die omgeving
en dat schaars recreatiegebied niet wordt opgeofferd. Het is vaak kiezen tussen twee of meer slechte
opties. Ik zal u een voorbeeld geven. De gemeente A'dam is tot aan de stadsgrenzen volledig
625 volgebouwd. Er is eigenlijk nergens plek voor zoekgebieden. Verder dan Gaasperdam konden ze niet
meer bouwen omdat daar de grens loopt met de provincie Utrecht en de gemeente Ronde Venen. Nu
heeft de gemeente Amsterdam toch plannen gemaakt om rond dit gebied van A'dam Zuidoost,
windturbines te plaatsen. De gemeente Ronde Venen heeft ook plannen om het Geingebied aan te
wijzen als zoekgebied voor windturbines. Dit met de argumentatie dat er weinig beleidsbeperkingen
630 gelden in deze gebieden, vergeleken met hun andere gebieden. Ik interpreteer dit als: het ligt
voldoende ver van de grote woongebieden van de gemeente Ronde Venen zelf. Ook de gemeente
Ouder-Amstel heeft ook plannen om zoekgebieden aan te wijzen tegen de grens met de gemeente
Amsterdam aan. Waarschijnlijk ook met de argumentatie dat er weinig beleidsbeperkingen gelden in
die gebieden. Al met al is hier sprake van een stevige samenklontering van zoekgebieden aan de
635 grenzen van drie gemeenten. Alle drie gemeentes denken in hun eigen gemeentelijk belang in plaats
van de kwestie vanuit regionaal oogpunt te benaderen. Alleen als deze kwesties regionaal wordt
opgepakt, kan er een oplossing worden gevonden waar alle stakeholders mee uit de voeten kunnen.
De wijk Gaasperdam zal daar de negatieve gevolgen van ondervinden. Lawaai, gezondheidsklachten,
slagschaduw, horizonvervuiling, verstoring groengebieden en continu rode knipperlichten om
640 vliegtuigen te waarschuwen. Daarom vraag ik aan uw commissie, namens de inwoners van
Gaasperdam, om in actie te komen en in overleg te treden met de provincie Utrecht, de gemeente
Amsterdam en de gemeente Ouder-Amstel teneinde deze zeer ongewenste samenklontering van
zoekgebieden te voorkomen. Wij vragen u de belangen van de bewoners centraal te stellen.
Daarnaast voel ik mij bij dit verzoek gesterkt door de door uw Provinciale Staten aangenomen motie
645 van 5 oktober 2020 (Agendapunt 10 – Concept-Regionale Energiestrategieën) die zeer accuraat mijn
zorgen weergeeft.

Mw. **Gielen** (GL) vraagt hoe de onbelichte invalshoeken in de RES 1.0 aan de orde gesteld kunnen
worden.
650 Dhr. **Rutte** antwoordt dat het erom gaat dat de discussie wordt gevoerd op technische inhoud en
feiten en dat PS zich goed laten informeren alvorens ingrijpende ruimtelijke maatregelen te nemen.
Hij stelt dat het natuurkundig onmogelijk is dat windmolens kunnen voorzien in de energiebehoefte
van de gehele aarde en ook technisch gezien is het onmogelijk door de beperkte schaarse
grondstoffen. Hij verwijst naar de formules van kinetische energie en zal de benodigde informatie
655 toesturen.

Dhr. **Smaling** (SP) meldt dat het zoekgebied het Geingebied opnieuw is ingetekend, ondanks dat PS via een motie hebben besloten om dit gebied te ontzien. Wat was de respons op de inspraakreactie bij Ronde Venen en Ouder Amstel?

660 Dhr. **Cijntje** heeft in de gemeenteraad Ronde Venen ingesproken, maar in dat gebied is geen sprake van beleidsbeperkingen in tegenstelling tot andere gebieden, dus dit gebied is gekozen omdat het ver van het eigen woongebied ligt.

Mw. **Van der Loeff** heeft uitgebreid contact gehad met de raad van Ronde Venen en heeft ook ingesproken. Er zijn twee moties aangenomen om het Geingebied te sparen. Desondanks heeft A'dam windmolens in het gebied gepland (*onverstaanbaar*).

665 Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) wacht de informatie van dhr. Rutte af.

26. Dhr. Overwater

Ik heb de historie van de 600 meter afstandsnorm van windturbines uitgezocht. Deze norm was ingesteld omdat de Provincie toen nog van mening was dat de landelijke (geluids-)normen geen
670 goed woon- en leefklimaat zouden borgen. Ook werd de 600 meter aangehouden vanwege veiligheid, er is namelijk risico op rondvliegende afgebroken wieken. Zie blz. 51 van het document in deze link:

[https://www.noord-](https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Omgevingsvisie_en_PRV/Beleidsdocumenten/Provinciale_Ruimtelijke_Verordening_juni_2019.org)
675 [holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Omgevingsvisie_en_PRV/Beleidsdocumenten/Provinciale_Ruimtelijke_Verordening_juni_2019.org](https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Omgevingsvisie_en_PRV/Beleidsdocumenten/Provinciale_Ruimtelijke_Verordening_juni_2019.org). Zie ook bijlage 1. In Nederland is de geluidsnorm (uitgedrukt in decibel met als vuistregel volgens Amsterdam een afstand tot bewoning van 350 meter, maar de RES handreiking hanteert 475 meter van woonkernen, zie bijlage 2) tot stand gekomen op basis van een afweging tussen het te verwachten percentage mensen dat last heeft van het geluid en de noodzaak om meer duurzame energie op te wekken. Zo zegt het RIVM. Naar hun
680 verwachting rond 9% van de omwonenden ernstige hinder ondervinden als het geluidniveau op de norm ligt. Buiten ligt dit percentage aanmerkelijk hoger. In een stedelijke omgeving, waarbij ook nog eens gestreefd wordt naar verdichting, gaat het bij 9% om een groot aantal mensen die hinder ondervinden. Terecht dus dat NH een bovenwettelijke norm hanteerde. Maar dan wordt de provinciale omgevingsverordening 2020 ter inzage gelegd. Dan gaat een groot aantal uit de branche
685 afkomstige organisaties als windcoöperaties etc. en enkele gemeentes, waaronder Amsterdam, zienswijzen indienen. Zie bijlage 3. Zij vragen de Provincie om het loslaten van de 600 meter afstandsnorm om meer windturbines te kunnen plaatsen. NB de i.v.m. draagvlak geënteunde Amsterdammers worden niet geattendeerd op deze afstandsnormen en deze voor het onderwerp zeer relevante discussie daarover. Het antwoord van de Provincie luidt, ook aan Amsterdam, "dat het
690 loslaten van de 600 meter eis meer of andere milieugevolgen oplevert. In dat geval is een nieuwe beoordeling van de milieueffecten via een plan-MER wettelijk verplicht." Zie bijlage 4. Ook nav recente verzoeken van Wethouder Van Doorninck aan de provincie de 600 meter eis los te laten, zijn er afspraken gemaakt met de provincie inzake het zo spoedig mogelijk doen van een Effectonderzoek. Zie bijlage 5. In de laatstgehouden technisch briefing zei de RES woordvoerder dat
695 er een MER addendum moet komen inzake het afschaffen van bovenwettelijke normen. Dat komt na de zomer richting de Staten. Het gevolg is dat bijv. de RES 1.0 Amsterdam nu niet voldoet aan het advies van de Commissie voor de Milieuraapportage inzake de RES (zoals geagendeerd punt 3.a.2. MER en Milieueffecten op 3 juni voor de commissie RWK van Provinciale Staten). Op hoofdlijnen moeten de effecten van windturbines in de zoekgebieden in de concept RES en de RES 1.0 zoals ook
700 bij een plan-MER kwalitatief beschreven zijn. Het gaat daarbij om effectbeoordeling op hoofdlijnen van ruimtegebruik en hinder. De ruimtelijke inpassing is ook een van de 4 aspecten van het landelijke RES afwegingskader om zoekgebieden te prioriteren. Die inpassing is dus in het afwegingskader RES gedaan zonder een MER addendum op het versoepelen van de 600 meter

afstandsnorm. Bovendien heeft Amsterdam volkstuinparken met verblijfsmogelijkheid niet erkend als "kwetsbaar object" Activiteitenbesluit en niet de wettelijk verplichte bijbehorende afstandsnorm gehanteerd (bijv voor een 3 MW turbine 198 meter), let op hier staan ook nog

hoogspanningsmasten. Zie ook bijlage 2.
<https://ibabsonline.eu/Agenda.aspx?site=NoordHolland&agendaId=9279bec2-5e87-4fb4-8463-7f71fff66d1f&FoundIDs=>

Het is procedureel foutief dat deze MER niet voorafgaande aan vaststelling van de RES 1.0 heeft plaatsgevonden. Daarom kunnen RES zoekgebieden mijns inziens nog niet worden vastgesteld. Ook dringt zich de vraag op waarom de afweging van de Provincie (juist nu er meer negatieve effecten voor de gezondheid aan het licht komen, er meer windturbines worden geplaatst steeds dichter bij woningen) , nu omslaat naar een sterke versoepeling van de 600 meter afstandsnorm.

715

27. Mw. Neppelenbroek namens Stichting Kwade Zwaan en Stichting Behoud Waterland De Stichting Behoud Waterland (SBW) doet mede namens Stichting De Kwade Zwaan (DKZ) een beroep op uw gezonde verstand. Windmolens zijn industriële installaties van soms meer dan 200 meter hoog. Ze maken lawaai (o.a. een storende laagfrequente brom), bewegen permanent, geven slagschaduw, zijn voorzien van rode knipperlichten bij nacht en trekken alle verhoudingen uit het (stedelijk) landschap. Ze passen niet in en nabij weidevogelleefgebieden, rust- en foerageergebieden van vogels, stiltegebieden, bijzondere cultuurlandschappen en evenmin nabij volkstuinen, woningen, golfbanen en dergelijke. Landelijk schaalniveau. Ieder gebied draagt zijn steentje bij en heeft zo zijn functie in Nederland/Europa. Aardappels worden niet in veenweiden verbouwd maar op geschikte gronden daarvoor. Amsterdam huisvest universiteiten, hogescholen en bedrijven. Waterland-oost is de plek voor vogels en waar iedereen de ruimte, openheid en stilte kan ervaren. Dit soort plekken zijn inmiddels zeer schaars. Vanwege de impact van de windturbines op de leefomgeving van mens en dier moet op landelijk niveau worden gekeken waar de beste locaties voor windmolens zijn. Het college van Rijksadviseurs heeft daarover een verstandig advies uitgebracht¹. Het is ONNODIG deze te plaatsen in natuur- en cultuurlandschappen. Verder is dit college tegen het plaatsen van solitaire of enkele windturbines vanwege de nivellerende werking daarvan op de waarden van het gebied. Zoekgebied dijk Marken/De Nes gemeente Waterland. Beschermde natuur- en cultuurlandschap. Dit zoekgebied heeft een grote natuur- en landschapswaarde en ligt notabene binnen Natura2000-gebied en pal naast het Bijzonder Provinciaal Landschap Waterland. Zowel het gehele eiland Marken als Zuiderwoude zijn aangewezen als beschermd stads- en dorpsgezicht. Schadelijke gevolgen De locatie maakt deel uit van een door u zelf bestempeld 'onvervangbaar landschap'. Megawindturbines staan in geen enkele verhouding tot dit kwetsbare, kleinschalige, open en zelfs internationaal geroemde oer-Hollandse landschap. Ook de natuurwaarden van deze locatie zijn uniek en internationaal erkend. Het zoekgebied maakt niet voor niets deel uit van een Natura2000 gebied. Dat schept wettelijke verplichtingen voor het bieden van broed-, rust- en foerageerplekken voor vogels! De Gouwe en het Markermeer hebben o.a. een belangrijke functie als rui- en slaapplaats voor grote groepen vogels, zo niet de belangrijkste voor het hele Markermeergebied. Enorme aantallen smienten, kuifeenden, tafeleenden, futen, zaagbekken, nonnetjes ruien en foerageren hier. Deze beschermde plekken mogen niet worden verstoord. Compensatie van schade onmogelijk. Megawindturbines zijn per definitie niet inpasbaar in dit beschermde gebied. Het is een illusie de impact daarvan te kunnen compenseren. Gebrek aan zorgvuldigheid en participatie. In het Coalitieakkoord 'duurzaam, sociaal, en toekomstbestendig' tussen CDA, GL, PvdA en D66 voor de bestuursperiode 2018-2022 staat: "Wij zijn voorstander van alternatieve vormen van energie en staan positief tegenover uitbreiding van windenergie bij de Nes. Daarbij kijken we kritisch naar de landschappelijke gevolgen en hoe het extra rendement ten goede komt aan de inwoners van Waterland." Uit niets blijkt dat de gemeente

750

Waterland naar andere locaties heeft gekeken binnen haar gemeentegrenzen voor windmolens, dus of er andere locaties zijn waar de plaatsing van windmolens minder landschappelijke en ecologische gevolgen heeft. Verder vinden de SBW en DKZ het onzinnig dat het behalen van extra rendement met windmolens voor inwoners een rol zou moeten spelen bij het maken van goede ruimtelijke afwegingen. Daar komt bij dat de windmolens lang niet voor iedereen financieel voordeel opleveren. De gemeente Waterland wil vanaf dit moment in gesprek gaan met haar eigen bewoners over de geschikte locaties voor windmolens. Bij de aanwijzing van de dijk naar Marken/De Nes als zoekgebied heeft de gemeente haar burgers niet betrokken. Kortom, van een zorgvuldige aanwijzing, besluitvorming van de gemeente Waterland en participatie is aantoonbaar geen sprake geweest. Alleen daarom al mag de dijk naar Marken/De Nes niet als zoekgebied in RES 1.0 voor NHZ worden opgenomen. Reserve/extra zoekgebied Landelijk Noord gemeente Amsterdam. Beschermde natuur- en cultuurlandschap. Dit zoekgebied ligt in het Bijzonder Provinciaal Landschap Waterland, waarvan de kernkwaliteiten o.a. zijn habitat voor weidevogels en openheid en vergezichten. Delen daarvan liggen binnen het Natuurnetwerk Nederland. Verder ligt het hele zoekgebied in het Stillegebied Ransdorp Holysloot. Schadelijke gevolgen. Ook dit open- en kleinschalige landschap is oer-Hollands en cultuurhistorisch van grote waarde en onvervangbaar. De leefgebieden voor weidevogels staan onder enorme druk. Hun leefgebied mag niet verder worden verkleind en verstoord. Weidevogels zullen niet broeden binnen een straal van enkele honderden meters van megawindturbines. Compensatie onmogelijk. Megawindturbines zijn in dit beschermde zoekgebied niet inpasbaar. De impact is niet te compenseren en de kernkwaliteiten worden daarmee om zeep gebracht. Gebrek aan zorgvuldigheid en participatie. In de Spoedvoordracht voor de vergadering van het college van burgemeester en wethouders van 9 maart jl. (nummer VN2021-004768) staat ten aanzien van het extra zoekgebied in RES 1.0 voor NHZ, p. 10: 'De status is niet veranderd ten opzichte van de concept RES. Dit gebied is niet specifiek onderzocht.'² Juist omdat het gebied minder zorgvuldig is onderzocht moet het ook niet als reservegebied of extra zoekgebied in RES 1.0 voor NHZ worden opgenomen. Ring A10 Amsterdam Noord. Beschermde gebied. De windmolens zijn o.a. voorzien in de groene strook langs de A10. Deze strook maakt deel uit van het Bijzonder Provinciaal Landschap Waterland en is zelfs bestempeld als kernkwaliteit groene randzone met stedelijke voorzieningen. Deze zone biedt ruimte aan stedelijke voorzieningen als volkstuincomplexen, sportvelden, een golfterrein en een waterzuivering. Door de opgaande, afscherpende beplanting vormt deze zone een groene scheiding tussen Waterland en het stedelijk gebied van Amsterdam. Schadelijke gevolgen en compensatie onmogelijk. Het is evident dat megawindturbines in dit beschermde zoekgebied niet inpasbaar zijn. De impact is niet te compenseren en de kernkwaliteit groene randzone met stedelijke voorzieningen wordt daarmee om zeep gebracht. De Amsterdammers hebben hiervoor voldoende aandacht gevraagd. Conclusie De SBW en DKZ zijn verheugd dat zo veel wordt gedaan aan de energietransitie. Tegelijkertijd moet dat verstandig worden aangepakt. Het is onzinnig en vooral ook onnodig megaturbines op te richten langs de dijk naar Marken/de Nes vanwege de hoge natuur- en landschapswaarden. Verder is het onzinnig en onnodig tegelijkertijd binnen de gemeentegrenzen van Amsterdam een plek te willen bieden voor woningen, universiteiten, havens, recreatievoorzieningen en energie slurpende datacenters (grootste locatie van heel Europa!) en voor windmolens in het Bijzonder Provinciaal Landschap Waterland en in het Stillegebied Ransdorp Holysloot. Neem uw verantwoordelijkheid voor de bescherming van vogels en respecteer de Wet natuurbescherming en Europese habitat- en Vogelrichtlijn. Vermijd extra kosten voor onderzoek en het optuigen van participatie terwijl het logisch is dat landschaps- en de natuurwaarden worden aangetast en dat deze aantasting niet te compenseren is. De SBW en DKZ roepen u daarom op te luisteren naar de adviezen van het College van Rijksadviseurs en van de natuur- en milieuorganisaties en de waarden van Waterland te

800 koesteren en te beschermen. Schrap daarom De Nes/de dijk naar Marken, de groene randzone langs de A10 en het landelijk Noord van Amsterdam als (extra)zoekgebied voor windmolens.

28. Mw. Damme namens meerdere ondernemers in het Cornelis Douwesgebied (Havenstad A'dam)

805 De ondernemers uit het Cornelis Douwesgebied zijn bezorgd over het loslaten van de provinciale strategie. De titel van de agenda vanavond is Ruimte, Wonen en klimaat, maar in het rijtje ontbreekt werken. A'dam is dichtbebouwd en klein en die situatie kan alleen maar verslechteren met hoge bebouwing en weinig ruimte voor parken en stille plaatsen. De gemeenten wil werken dicht bij de inwoners brengen. De ondernemers hebben miljoenen geïnvesteerd in het gebied vanwege de geplande en gegarandeerde woningbouw, maar Amsterdam heeft dit gebied groen ingekleurd. De 810 provincie wordt verzocht erop toe te zien dat woningbouwlocaties en windmolengebieden elkaar niet in de weg zitten. Mensen zullen financiële schade leiden, iemand moet dat betalen en ook ondernemers zullen claims gaan indienen. Eerst wordt de zware industrie weggesaneerd en nu zet de provincie de achterdeur opnieuw open. De provincie moet aan de eigen beleids- en afstandsregels vasthouden, want duizenden inwoners en ondernemers gaan problemen krijgen. 815 Houd de inwoners en ondernemers gezond, met name in dit gebied dat is bestemd voor woningbouw.

29. Dhr. Petri

820 Daar zijn we weer. Niet voor de eerste keer spreken inwoners van Noord-Holland zich tijdens een commissievergadering massaal uit tegen windturbines. Wie zijn dit eigenlijk? We zijn ze toch, die mysterieuze boze burgers die de laatste tijd op jullie computerscherm verschijnen? De website van een windenergie-bedrijf noemde ons een 'goed georganiseerde protestbeweging van een luidruchtige minderheid'. Luidruchtig zijn we misschien wel, maar ik wil jullie dit zeggen: we zijn geen minderheid. Wij worden op straat aangesproken en krijgen mailtjes met dankbetuigingen. 825 Wij krijgen opgestoken duimen van wildvreemde buurtgenoten. Wij krijgen app'jes en schouderklopjes. En steeds horen we diezelfde woorden: 'Dank je wel dat je dit doet. Ik heb zelf geen tijd om dit te doen, of ik kan het niet, of ik durf het niet, maar ik ben er blij mee.' Vele van mijn mede-insprekers zullen deze reacties herkennen. Wij zijn geen eenlingen, we spreken namen de overgrote meerderheid van de mensen in ons woongebied en daar is geen draagvlak voor windturbines vlakbij huizen. Volgens mij sprak gedeputeerde Stigter de vorige 830 keer zijn tevredenheid uit over het 'brede bestuurlijke draagvlak' voor de plannen. Dat zou je grappig kunnen noemen, of triest, maar strikt genomen is het correct. Als politicus wordt je in ons land gekozen voor vier jaar, en technisch gezien hoeft niemand zich tot de volgende verkiezingen ook maar iets aan te trekken van welke kiezer dan ook. Maar dat is uiteraard niet in 835 de geest van democratie. Als burgers zo breed hun onvrede uiten, van links tot rechts, dan gaat een goed democraat zichzelf vragen stellen. Wat is hier aan de hand? En laat het duidelijk zijn: het is geen schande dat er fouten gemaakt worden. De transitie naar duurzame energie is de meest ingrijpende en schokkende omwenteling die in onze tijd plaatsvindt en het moet ook nog heel snel gebeuren. Het is dus helemaal niet verwonderlijk dat er af en toe een plan tussen sluipt 840 wat op papier een goed idee leek, maar in de praktijk onuitvoerbaar is. Wij zullen de laatsten zijn om jullie te verwijten dat er iets mis gaat. Het enige wat we vragen is om de moed en het lef te tonen om dit toe te geven maar dit gebeurt niet. In plaats van moed en lef tonen politici op alle bestuurlijke niveaus angst en verstarring, en men schuift anderen de verantwoordelijkheid in de schoenen: de provincie wijst naar gemeentelijke plannen, de gemeente wijst naar de 845 Rijksstrategie, en het Rijk wijst naar Europese eisen. Ik kom jullie vandaag vertellen dat jullie wél verantwoordelijkheid kunnen nemen. Voor dat kleine stukje waar een provinciebestuurder

zeggenschap over heeft. En ik roep jullie op jullie stem te verheffen tegen de plannen, tegen de windturbines die Nederland niet wil. Jullie kunnen morgen beginnen, misschien is er wel fractievergadering. Wees moedig, sta op en zeg: laten we dit anders doen.

850

30. Reeds gesproken

Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt waarop eventuele schadeclaims van de ondernemers betrekking hebben.

855

Mw. **Damme** antwoordt dat de ondernemers hebben geïnvesteerd en die investeringen blijven waardevol wanneer er woningen gebouwd worden, maar bij windturbines kelderen de prijzen van de panden. Hier loopt al een onderzoek naar.

Dhr. **Smaling** (SP) vraagt of er progressie wordt geboekt door alle inspraakreacties en andere initiatieven.

860

Mw. **Damme** heeft veel vertrouwen in inspraakmogelijkheden zodat PS nog een keer gaan nadenken. Zij pleit ervoor om nog een keer goed naar de zoekgebieden te kijken.

Dhr. **Petri** ziet zeker tekenen van verandering ontstaan door alle inspraakacties, initiatieven en discussies.

865

Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt of het wellicht zinvol is om tot samenwerking en vereniging over te gaan met andere sprekers/organisaties om gezamenlijk een referendum te starten.

Dhr. **Petri** is al met een grote groep mensen actief onder de naam Windalarm, een initiatief van een grote groep burgers die via social media acties en initiatieven en expertise aan elkaar koppelt. De bewoners van zoekgebieden zijn de slachtoffers maar dat geldt niet voor de overige inwoners, daarom is het geen geschikt onderwerp voor een referendum.

870

Dhr. **Koyuncu** (DENK) vraagt of de ondernemers op de hoogte waren van de geplande windmolens voordat zij investeringen pleegden en hoe belangrijk is de bouw van woningen dichtbij de bedrijven.

875

Mw. **Damme** was niet op de hoogte van deze plannen toen er geïnvesteerd werd, er stonden enkel woningen gepland. Pas begin dit jaar zijn de plannen bekend geworden. Voor de horeca maar ook voor de andere ondernemingen zijn woningen heel belangrijk. Via haar accountant is zij geïnformeerd en pas 1,5 maand geleden heeft men van de gemeente een eenvoudige brief (zonder kaartjes of beeldinformatie) ontvangen over het voornemen om hier windmolens te plaatsen. Met de verzending is het goed fout gegaan, want een ondernemer heeft 25 brieven ontvangen.

880

31. Dhr. Heldring, spreekt in namens Jong RES

Via de jongerentafels is dhr. Heldring in contact gekomen met Jong RES. De adviezen die in diverse bijeenkomsten zijn geformuleerd, zijn opgenomen in RES 1.0. Het belangrijkste advies ziet op meervoudig ruimtegebruik met bestaande infrastructuur en gebouwen voor de opwek van energie. Het toepassen van kunst bij inpassing van duurzaamheid kan het draagvlak vergroten, evenals de toepassing van moderne computertechnieken. Lokale financiële participatie leidt tot het gevoel van verbinding met het project. Uit onderzoek blijkt dat jongeren die betrokken worden bij de energietransitie, positiever oordelen over windmolens en zonnepanelen, jongeren zijn creatief en onafhankelijk en kunnen een grote bijdrage leveren aan de energietransitie. De ambitie van Jong RES is om eind 2021 in elke gemeente vertegenwoordigd te zijn, mede reden om nieuwe deelnemers aan te trekken.

890

32. Dhr. Boswijk, spreekt in namens Vuurtoreneiland

Dank voor uw aandacht en de gelegenheid om in te spreken. Mijn naam is Brian Boswijk, als ondernemer en erfpachter verantwoordelijk voor Vuurtoreneiland dat onderdeel is van UNESCO werelderfgoed de Stelling van Amsterdam. Toen ik in 2013 uit honderden aanmeldingen door Staatsbosbeheer en de provincie werd uitgekozen om het Vuurtoreneiland te herontwikkelen was ik diep vereerd. Gedurende 30 jaar mogen wij voor deze unieke plek zorgen, het eiland nieuw leven geven, de monumenten restaureren, natuurwaarden beschermen en de bijzondere cultuurhistorie middels openstelling overdragen aan het publiek. De kerndoelstelling van UNESCO: 'Erfgoed dat van unieke en universele waarde is voor de mensheid beschermen en bewaren voor toekomstige generaties', dat ervaren wij als een leidende drijfveer in onze onderneming. Wij zijn voorstander van de energietransitie en overtuigd van de noodzaak nu te handelen. Maar dat doen we samen voor een mooiere wereld en niet ten koste van alles. De Stelling is niet zozeer bijzonder als 'krijgskundig monument', de Stelling gaat over landschappelijke samenhang, het is stil en weids, een gebied binnen de Metropool regio Amsterdam waar stilte en openheid te ervaren zijn, waardevol en schaars in ons volle land. De UNESCO kernkwaliteiten beschrijven onder ander de openheid van het landschap, schootscirkels en zichtlijnen. Amsterdam heeft gebied 4C in het IJmeer aangewezen als 'voorkeursgebied' voor windturbines, een zoekgebied middenin werelderfgoed. De wethouder noemt voor dit zoekgebied specifiek het potentieel van fors hogere windturbines vanwege het ontbreken van hoogtebeperkingen voor Schiphol. Bijgevoegde kaart geeft de locatie van het zoekgebied aan met aangrenzend de relevante Stelling beleidskaders. Op de bijgevoegde kaart is eenvoudig te zien dat de zichtlijn Vuurtoreneiland – Pampus, midden door het zoekgebied loopt. In het haastig en politiek gedreven vaststellen van dit voorkeursgebied is er nagelaten een door de UNESCO verplichte 'Heritage impact assessment' (HIA) uit te voeren. Maar ook zonder HIA kan iedereen met een kleine beetje gevoel voor landschap en cultuurhistorie op basis van dit enkele kaartbeeld overtuigend concluderen dat windturbines in dit zoekgebied elke context en schaal uit het landschap slaan, en de kernkwaliteiten van het werelderfgoed teniet doen. Juist dit deel van de Stelling is nog vrijwel authentiek en verdient extra bescherming. Eigen beleid en vooronderzoek door het provinciale 'programma bureau Stelling van Amsterdam' adviseert uitdrukkelijk geen windturbines bij schootsvelden of zichtlijnen te plaatsen. UNESCO heeft in vergelijkbare gevallen zoals bij Mont Saint-Michel al geoordeeld windturbines in werelderfgoed niet goed te keuren. De provincie Noord Holland is siteholder en beschermer van werelderfgoed de Stelling van Amsterdam. Ik wil u bij deze oproepen om het IJmeer als zoekgebied voor windturbines te schrappen en dit unieke Nederlandse cultuurlandschap te beschermen en te bewaren voor toekomstige generaties.

33. Mw. Koppeschaar

Woont in A'dam-Noord. Zij stelt voor pas op de plaats te maken en eerst gedegen onderzoek te doen naar de effecten van geluidsoverlast op de gezondheid. In Noord komen de molens te dichtbij huizen, waar mensen net als in ZO al een achterstand hebben. Zij is medeopsteller van de brief van de huisartsen en verzoekt nogmaals de lichamelijke en geestelijke gezondheid van de burgers te beschermen.

34. Mw. De Jong

Woont in A'dam-Noord. Het touwtrekken in het RES-proces wordt veroorzaakt doordat op hoger niveau een visie ontbreekt. Dat leidt tot versnippering en verspreiding tussen plannen van grote en kleine gemeenten. Het landschap gaat sterk veranderen, maar is dat wel gewenst? Het integreren van kunst om het gebied aantrekkelijker te maken, zal specifieke waarden tenietdoen. Wie trekt het hardst aan het touw en naar wie wordt geluisterd? A'dam wil 17 turbines plaatsen om de planeet te redden, dat wil natuurlijk iedereen, maar wel met behoud van de veiligheid van

de woonomgeving. Zij verwijst naar onderzoeken van de Universiteit van Wageningen uit 2018–2020 over deze gang van zaken.

945 35. Dhr. Verbeek, spreekt in namens Bewonersvereniging Zijkanaal–H (Noorder IJplas Amsterdam)

Het valt in de Statenvoordracht op dat zoekgebieden zijn afgefallen wegens gebrek aan draagvlak, maar A'dam is hiervan niet op de hoogte want zij wijst gewoon gebieden aan ook bij totaal gebrek aan draagvlak. Het A'damse RES-team heeft gefaald om breed gedragen draagvlak te bereiken, de oorzaak hiervoor is dat het bestuur ervan is uitgegaan dat burgers turbines in stadsparken en de
950 bebouwde omgeving zouden accepteren. Tienduizenden burgers en alle buurgemeenten keren zich tegen de plannen, er is dus een totaal gebrek aan draagvlak. Iets soortgelijks is in Noorder IJplas aan de hand, een initiatiefnemer is bezig met een participatieplan zonder de omgeving te betrekken en dat is begrijpelijk, want niemand ondersteunt de plannen. Het verzoek is gedaan om het gebied te schrappen, hierop is geantwoord dat de afspraken in het Klimaatakkoord niet wettelijk zijn
955 vastgelegd en dat de gemeente een eigen invulling mag geven, dus ook zonder draagvlak en participatie worden windmolens geplaatst. Dit is een vorm van onbehoorlijk bestuur en daarop dient de provincie actie te ondernemen. Er moeten alsnog draagvlakonderzoeken worden uitgevoerd.

960 Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) is blij met de interesse van de jongeren, maar hoe kijken zij naar woningbouw in combinatie met windmolens. Hoe kijkt men aan tegen wind op land?

Dhr. **Heldring** stelt juist meervoudig ruimtegebruik voor, dus zonnepanelen op daken of op bestaande locaties, zodat er ruimte overblijft voor woningbouw. Persoonlijk is hij van mening dat een combinatie van wind op land met woningen mogelijk moet zijn door het sluiten van compromissen.

965 Mw. **De Vries** (PvdA) meldt dat in het vervolg jongeren zeker kunnen deelnemen aan participatieprojecten RES. Het is een goed idee om in elke gemeente een jongerenvertegenwoordiger te hebben. Zijn er nog andere vormen om jongeren te betrekken anders dan de fysieke bijeenkomsten die jongeren blijkbaar niet aanspreken?

970 Dhr. **Heldring** meldt dat onderscheid gemaakt moet worden tussen groepen van 12 tot 18 jaar en volwassenen tot 30 jaar. Voorgesteld wordt om een bordspel te introduceren waarmee kinderen kunnen experimenteren met onderhandelen en kennis kunnen vergaren over kosten en baten, er kunnen schoolreisjes naar gebieden met zonnepanelen of andere opwekmethoden worden georganiseerd, online bijeenkomsten en jongerenpanels.

Mw. **Gielen** (GL) vraagt welke rol de provincie heeft bij het meer betrekken van jongeren.

975 Dhr. **Heldring** antwoordt dat jongeren in gemeenten worden ondersteund door begeleiders. De provincie kan communicatie tussen de jongerenvertegenwoordigers en de provincie stimuleren, zodat de provinciale informatie ook terechtkomt op lokaal niveau.

Mw. **Van Andel** (CDA) vraagt of de provincie moet bepalen waar windmolens geplaatst worden of dat de gemeente dat moet doen.

980 Dhr. **Heldring** vindt besluitvorming op lokaal niveau – gemeente – belangrijk, want hoe hoger de besluitvorming plaatsvindt, des te meer de bewoners zich niet vertegenwoordigd voelen.

Dhr. **Kanik** (D66) vraagt naar de mening van de reactie van het RIVM op de brief van de artsen. Wat is de grootste zorg van Jong RES over de energietransitie?

985 Mw. **Koppenschaar** meldt dat het RIVM heeft erkend dat geluidsoverlast van windmolens – dichtbij woningen – schade tot gevolg heeft en dat hier meer onderzoek naar moet worden gedaan. Zij onderschrijft dit antwoord volledig.

Dhr. **Heldring** maakt zich het meest zorgen over het feit dat hoogopgeleide jongeren de mening van alle jongeren vertegenwoordigen, daarom moeten ook de laagopgeleide en plattelandsjongeren zich aansluiten bij Jong RES, zodat er een brede vertegenwoordiging ontstaat.

990

36. Mw. Timmerman

Toen ik in 1975 in Amsterdam kwam wonen vond ik de stad groot en druk. Maar vergeleken met nu was Amsterdam toen een gezapig provinciestadje. De stad is veel groter, veel voller, veel drukker geworden met 800.000 inwoners en er moeten nog 100.000 woningen bij. Amsterdam werd
995 geprezen om zijn goede ruimtelijke ordening, juist ook uit oogpunt van milieu. Door de groene scheggen kon je vanuit het centrum of iedere wijk met een kwartiertje fietsen buiten zijn. In Waterland vlogen de grutto's je om de oren. Gisteren was ik daar nog, de ruimte een verademing na alle drukte, de grutto's veel minder. De plek waar ik stond is zoekgebied A10. Mijn volkstuintje bij het Diemberbos, Driemond, Zuid-Oost, ligt in zoekgebied Diemberbos. Waternet, Gaasperplas,
1000 Geingebied, zoekgebieden. Zuid-Oost dreigt omringd te raken met windindustrie in het kostbare landschap en de kwetsbare NNN-natuur. De volkstuinen en de parken waar mensen met weinig geld hun zomervakantie doorbrengen, het groene landschap waar Amsterdammers op de fiets, of wandelend rust en ontspanning zoeken, bedreigd. Megaturbines zorgen voor geluidsoverlast en visuele onrust. Gaan die fietsers dan voortaan maar met de auto naar een rustig plekje elders? Of
1005 met het vliegtuig naar Zweden, behalve wie daar geen geld voor heeft natuurlijk? Wie heeft gekozen voor deze richting voor onze stad en onze regio? Amsterdam als windturbine/datacenter stad? De bewoners in ieder geval niet. De RES-voorstudie geeft zonne-energie, zon op dak als eerste keuze. Minste schade, meeste draagvlak. Waarom ontraadt onze wethouder deze keuze dan actief? Geen zon op dak? Zelfs niet op de vele kilometers lege daken van distributiecentra, op parkeerterreinen of
1010 bij renovatie van woningen? Waarom ligt het meer voor de hand te kiezen de gezondheid van Amsterdammers en de natuur te schaden om lege daken vol te zetten? Waarom telt het zwaarder dat die daken niet sterk genoeg zouden zijn dan dat mensen ernstige overlast en gezondheidsrisico's lopen? Onbegrijpelijk en kwalijk. Het draagvlak voor de energietransitie gaat verloren. Het vertrouwen in het bestuur ook. Andere keuzes zijn mogelijk. Met minder datacenters hebben we al
1015 die windturbines niet nodig. Kies voor energiebesparing dan zon. En dan turbines waar ze horen: op industrieterreinen, niet in de natuur, niet dichtbij bewoning, of op volkstuinen.

37. Mw. Barenbrug

Ik ben tegen windturbines op land bij bebouwing en in de natuur, maar beperk me nu tot de positie
1020 van volkstuinparken in de RES 1.0. De manier waarop de zoekgebieden vorige week in de gemeenteraad van Amsterdam zijn vastgesteld kwam niet echt democratisch over. Het terzijde schuiven door de wethouder van alle tegenmoties waaronder een paar moties met wettelijke grondslag, verliep zonder argumenten en vrijwel zonder tegenwerpingen van de raadsleden omdat die op één na door hun spreektijd heen waren. De onzorgvuldige besluitvorming lijkt erg op de
1025 onzorgvuldigheid waarmee de zoekgebieden zijn ingetekend, namelijk vooral in kwetsbare natuur en in gebieden waar vele Amsterdammers recreëren, en liggen zelfs vlak langs of lopen ten dele over 15 volkstuinparken heen. Zeven tuinparken liggen in of pal naast voorkeursgebieden (vier parken in Noord langs de A10, of beter gezegd in natuurgebied Zwarte Gouw Waterland, twee in Driemond en één in het Sciencepark) en ongeveer 8 parken liggen in de reserve-zoekgebieden. Naast dat het
1030 duidelijk is dat windturbines niet op tuinparken geplaatst kunnen worden, gelden er wettelijke afstanden voor het gebied rondom de parken. In het document Handreiking zoekgebieden Zon en Wind in relatie tot landschap, natuur en leefbaarheid dat op uw vergadering van 10 juni ter tafel ligt, worden in hoofdstuk 3 de wettelijke kaders en de bijhorende normen genoemd: punt 1) In de Handreiking staat dat op grond van veiligheid een afstand van 198 meter aangehouden moet worden

1035 t.o.v. kwetsbare bebouwing of objecten niet zijnde woningen. Een tuinpark met tuinhuizen, waarin
door meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten nachten per jaar wordt verbleven,
is wettelijk gezien kwetsbare bebouwing ofwel een kwetsbaarobject. Dat houdt in dat binnen een
ring van 198 meter OM een tuinpark heen ook geen windturbines mogen staan. Toelichting: In het
1040 besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (in: Handreiking Risicozonering Windturbines, 2020, p. 26–27)
staat dat volgens de wet Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen artikel 1.1.d. een recreatieterrein met
de mogelijkheid tot verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen
een kwetsbaar object is. Volkstuinen vallen onder deze definitie. punt 2) Wat betreft geluid en de
Wet geluidshinder noemt de eerstgenoemde Handreiking een afstand van 475 meter tot
woonkernen. Een tuinpark is weliswaar geen woonkern, maar aangezien er wel 6 tot 7 maanden per
1045 jaar intensief getuinierd en gewoond wordt (het gaat bovendien om 1.350 tuinhuizen in de 7 parken
in de voorkeurszoekgebieden) verdienen ook deze locaties bescherming tegen geluid. In Amsterdam
is de RES nu in handen van de uitvoerders die tot nu toe ook weigeren de kaarten aan te passen aan
onmogelijke locaties en met wie bewoners en tuinders het straks maar moeten zien uit te vechten. Ik
verzoek de leden van de Provinciale Staten van Noord Holland zich in te spannen om de gemeente
1050 Amsterdam en de uitvoerende partijen te wijzen op de plicht zoekgebieden aan te passen aan de
wettelijke kaders voor veiligheid en geluid, aangezien het uitblijven daarvan tot onrust leidt onder
bewoners en recreanten. Vanzelfsprekend geldt dit voor meer locaties die onder dezelfde wetten
vallen. Dit moet niet worden overgelaten aan burgers. Verder ben ik dus helemaal geen voorstander
van wind op land bij bebouwing en in de natuur, maar wel op zee.

1055

38. Dhr. Van de Ketterij

Hij is een van de hoofdauteurs van het raadsadres aan A'dam over gezondheidsrisico's en
windturbines. De reactie van het RIVM ondersteunt de oproep tot meer onderzoek, dat blijkt ook uit
de bekendmaking vandaag dat het RIVM een expertisecentrum Windenergie en Gezondheid gaat
1060 oprichten. Op 27 mei jl. heeft de A'damse raad toch ingestemd met zoekgebieden op te korte
afstand van woningen, maar op dezelfde dag heeft een aantal gemeenten besloten hun plannen stil
te leggen. Dit toont de landelijke inconsistentie in beleid, hetgeen heeft geleid tot een brief aan de
informatie. Drie aandachtspunten uit deze brief: de resultaten van aanvullend onderzoek RIVM
moeten worden afgewacht en tot die tijd moet het voorzorgsprincipe worden gehanteerd; er moet
1065 een snelle herevaluatie van de huidige geluidsnorm van windmolens van 47dB waardoor 9% ernstige
hinder wettelijk acceptabel wordt, plaatsvinden. Tot die tijd moet de provincie alle zoekgebieden te
dicht bij woningen stilzetten en zeker de 600 m-grens niet loslaten.

39. Mw. Elffers

1070 Woont in A'dam-Noord. Zij is woedend over de plannen voor megawindturbines in de schaarse
natuur rond A'dam, natuur die zo ontzettend nodig is. Het groene zoekgebied langs de A10 is
aangemerkt als BPL en dat is terecht, want diverse diersoorten die hier leven, staan op de rode lijst.
Wie haalt het in zijn hoofd om hier een megawindturbine te plannen? A'dam doet er alles aan om de
BPL-status van een aantal zoekgebieden op te laten heffen maar daarmee worden nieuwe
1075 windrampen gecreëerd. PS worden opgeroepen om te voorkomen dat deze plannen doorgaan en vast
te houden aan BPL om te zorgen voor de burgers en natuur in de provincie.

40. Dhr. Verberne

1080 Hij vraagt om de besluitvorming over de RES 1.0 uit te stellen, omdat het niet juist is om eerst
zoekgebieden aan te wijzen en daarna te onderzoeken of de randvoorwaarden deugen. Eerst moet
de geluidswet door een brede expertgroep inclusief artsen en onafhankelijke onderzoekers worden
beoordeeld waarbij eerst moet worden geluisterd naar bewoners. Klachten van ervaringsdeskundigen

1085 moeten serieus worden genomen, evenals aantijgingen over gemarchandeer en
belangenverstrengeling. De bovenwettelijke eisen zijn vervallen door besluiten van de provincie en
daarvoor in de plaats is een Geluidswet gekomen met de slechtste normen van Europa, want deze
gaat uit van gemiddelden. Met draagvlak en participatie wordt gesjoemeld. AT5 komt na een
steekproef bij 1.500 respondenten tot een andere conclusie, namelijk dat er absoluut geen draagvlak
is in A'dam. Bewoners zijn overgeleverd aan een machtsspel, de landelijke politiek en
milieuorganisaties en de energiebranche bepalen de regels en bewoners mogen niet aan tafel zitten.
1090 Of er voldoende ruimte op zee beschikbaar is moet eerst worden onderzocht.

Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt hoe de insprekers aankijken tegen een combinatie van
woningen en turbines.

1095 Mw. **Timmerman** vindt deze combinatie onmogelijk met het oog op de gezondheid van bewoners.
Eerst moeten alternatieven worden onderzocht.

Mw. **Barenbrug** meent dat deze combinatie in Nederland dat dichtbevolkt is met weinig groen,
onmogelijk is.

1100 Dhr. **Van de Ketterij** meent dat deze combinatie onmogelijk is met het oog op de gezondheid. Er
dient een minimale afstand van 1.500 m toegepast te worden maar in een klein land als Nederland is
dat heel lastig.

Mw. **Elffers** sluit zich hierbij aan.

Dhr. **Verberne** antwoordt dat molens van 150 m hoog mogelijk gemaakt worden door de Geluidswet,
maar die wet deugt niet. Hij sluit zich aan bij de vorige sprekers.

1105 41. Dhr. Egelie

Woont op IJburg. Het stelt teleur dat de noodkreten van bewoners de gemeente en provincie
nauwelijks lijken te raken. Als jurist wijst hij op het zorgvuldigheidsbeginsel en dat zegt dat het
bestuursorgaan alvorens een besluit te nemen, voldoende kennis van het onderwerp moet hebben.
De gemeente trekt zich hier niets van aan en probeert de burgers en coalitiegenoten rustig te
1110 houden met een zogenoemde reflectiefase en onderzoek naar mogelijke gezondheidsschade. Het
Fair Play beginsel dwingt het bestuursorgaan openheid en eerlijkheid dient te betrachten, maar de
gemeente heeft met haar ongenaakbare optreden alle vertrouwen verspeeld bij de burgers en dat
maakt het ongeloofwaardig ervan uit te gaan dat er door enige omstandigheid geen 17 turbines
komen. Hiermee passeert de gemeente Europese regelgeving, want de SMB-richtlijn staat bouw van
1115 windturbines enkel toe indien vooraf met wetenschappelijke zekerheid is vastgesteld dat de
gezondheid van de mens en leefomgeving wordt beschermd of verbeterd. De gemeente ligt op
ramkoers en zet haar plannen door en de provincie doet hier niets tegen. De provincie wordt
opgeroepen een eind te maken aan dit spel met mens, natuur en werelderfgoed en onmiddellijk een
minimale afstand vast te leggen.

1120

42. Mw. Van Megen spreekt in namens Inwonersgroep Driemond Amsterdam

Er worden drie aandachtspunten meegegeven: geld, gezondheid en schandalen. Er gaat veel geld om
in de windmolenindustrie, in de vorm van subsidies voor datacenters en energiebedrijven. De
overheid dient niet mee te gaan in deze geldstroom maar op inhoudelijke gronden een besluit te
1125 nemen. Gezondheid: de provincie heeft de plicht te zorgen voor een goede leefomgeving en
volksgezondheid. Geluidsoverlast en trillingen veroorzaken veel hinder en gezondheidsklachten.
Schandalen: de overheid moet luisteren naar belanghebbenden en handelen op de resultaten, het
bestuur moet betrouwbaar zijn en een persoonlijke benadering hanteren. Wat zouden de PS leden
doen bij een plan voor een windmolen van 200 m hoog op minder dan 400 m afstand van hun

1130 woningen? Er moet ingezet worden op alternatieve methoden en op vermindering van energieverbruik.

43. Mw. Goedings

1135 Ik spreek in mede namens tenminste 70% van de inwoners van Uitdam. Een kleine enquête van begin dit jaar liet zien dat wij niet enthousiast zijn over het plan van de gemeente Waterland om vier megaturbines van 200 meter hoog te bouwen aan de grens van Uitdam, in de Nes en aansluitend langs de dijk naar Marken. Wij begrijpen zelfs helemaal niet dat men deze locatie kiest. In de eerste plaats was bij de bouw van de twee huidige grote turbines op deze plaats amper 9 jaar geleden door de gemeente beloofd dat niet verder zou worden uitgebreid. En met reden. Het gaat hier om een
1140 zorgvuldig onderhouden, officieel natuur- en vogelgebied, dat heel goed functioneert. En dat niet alleen. Het gaat ook om een van de oudste en mooiste landschapsgebieden in Noord-Holland. Dit land langs de voormalige Zuiderzee is nog verbazend intact, sinds 800 jaar. Een prachtig wijds, open en uitgestrekt landschap. In Noord-Holland vind je het nauwelijks mooier, in een combinatie van ruimte, licht, lucht, water, land en vogels. Het is bijna hoogmoedig dat men, om het klimaat en de
1145 aarde te redden, het landschap – toch ook de aarde – wil vernielen. Want dat gebeurt, als je dit soort gebieden – en heel Nederland – ongestructureerd, dus her en der gaat vol zetten met hectares zonnepanelen en met duizenden enorm hoge energieturbines. Het wordt één groot bedrijfsterrein. Het wordt voor velen dagelijks afzien, en ergernis, nog los van de mogelijk fysiek schadelijke gevolgen. En dit laatste is ook nog eens een reëel risico voor Uitdam. Dit terwijl het effect van deze
1150 turbines nog lang niet vaststaat. Maar het doel schijnt de middelen te heiligen. Normen van overlast worden ineens op irrationele manier verruimd, keuzes worden niet met serieuze en degelijke argumenten onderbouwd, laat staan gecommuniceerd. Bezwaren worden al snel verdacht gemaakt. Voor wie zich erin verdiept is duidelijk dat hier meer vernield wordt dan gewonnen, niet alleen in het landschap – maar ook in de samenleving. Er zijn alternatieven, in soorten energieopwekking, maar
1155 ook in locaties. Als men wil doorgaan met deze turbines, is het een veel betere oplossing ze te klusteren in gebieden waar toch al bedrijven zijn gevestigd, dus op bedrijfsterreinen, of aan grote havens. Hier lijkt echter door de gemeente, of de regio Waterland Oostzaan niet naar te zijn gezocht. Waarom niet? Daarmee kom ik op mijn tweede punt. Dit betreft de gebrekkige en veel te summiere informatievoorziening van de gemeente naar de bewoners in Uitdam. Cijfers over de doelstellingen
1160 ontbreken niet – maar dat zijn geen feitelijke resultaten. Wel ontbreekt gedegen informatie over de problemen en nadelen die de aanleg en de werking van deze turbines met zich meebrengen, en de herbouw na 20 jaar. Ook over de reële opbrengst – en hoe die wordt verwerkt – is veel onduidelijk. En van een bottom-up idee voor deze locatie, zoals door de RES wordt voorgeschreven, is hier echt geen sprake. Feitelijk kregen wij de eerste bredere informatie van de Corporatie Windenergie
1165 Waterland. Anders dan menige bewoner en ook ik dacht, is dit niet een afdeling van gemeente. CWW is een commerciële zg. groen-investeerder, en eigenaar van de huidige twee molens. CWW heeft alle belang bij een zo groot mogelijke uitbreiding met bijhorende miljoenen subsidie. Dat dergelijke commerciële initiatieven vóór informatie van de gemeente uitgaan en veel mensen hierdoor gestuurd worden, zou niet moeten kunnen. In welke mate heeft het CWW belang bij deze locatie en mag dat er
1170 toe doen? Het is onduidelijk. Daarmee kom ik op mijn derde punt, dat is de kennelijke onwil tot op heden om serieuze alternatieven in locatie of energieopwekking te overwegen in Waterland/Oostzaan – of zo komt het op ons over. Ze zijn er zeker. Tijdens de voorbereidende raadsvergadering van Waterland van 27 mei was er gelegenheid om in te spreken. Er werden alternatieve locaties genoemd, waaronder het bedrijventerrein de Purmerbaanstee en het
1175 populierenbos het Purmerbos. Dertig jaar geleden aangelegd en geen eeuwenoud landschap zoals hier. Bovendien is daar draagvlak. Een serieus alternatief dus, zou je denken, maar vanuit de gemeente volgde nauwelijks enige reactie. Alleen de woordvoerder van D66 sprak zich uit. Hij was,

letterlijk, van mening dat locatie bij het Purmerbos 'ondenkbaar' was – zonder enige verdere argumentatie. Desgevraagd bleek hij belanghebbend in de WCC. Wat hier nu van te denken? Voor
1180 Uitdammers en Markers komt de hele besluitvorming niet alleen onbegrijpelijk maar ook
ondoorzichtig over. Er is een algemeen gebrek aan degelijke en onafhankelijke informatie vanuit de
gemeente. Daarom mijn oproep aan de provincie: behoud en handhaaf het natuurgebied en
landschap zoals het nu is, en schrijf betere, degelijke richtlijnen uit voor besluitvorming,
argumentatie en communicatie bij voorgestelde keuzelocaties – als men op deze weg wil voortgaan.

1185 44. Dhr. Hospes

Kijkt uit op het Vuurtoreneiland. Een aantal politici heeft het windpark Spui in Zuid-Holland bezocht,
dat ligt binnen 600 m van woningen. Een aantal van hen waren verbijsterd over de gevolgen:
1190 geluidsoverlast, slagschaduw, verhuizingen, stress, hoofdpijn en slaapttekort bij omwonenden en zij
vroegen zich af waarom de verantwoordelijken dit hebben laten gebeuren. In Noord-Holland gebeurt
hetzelfde wanneer windturbines dicht op woningen worden geplaatst. Waarom kiest men ook in de
provincie hiervoor? Mensen ondervinden echt gezondheidsproblemen, de molens zijn ziekmakend
voor mens en natuur, tasten de biodiversiteit aan en vogels vliegen zich dood. Hopelijk kiest de
provincie voor bescherming van het recht op leven en gezondheid van de burgers.

1195 45. Dhr. Van der Veer

Betreft: oproep voor een balans qua absolute aantal getroffen en van wind op land en optreden tegen
dwarsbomen woningbouwplannen. Buurgemeenten van Amsterdam zijn furieus over het
doordrukken van Amsterdamse windturbineplannen. Zie het artikel "Zaanstad, Landsmeer en
1200 Oostzaan voelen zich niet gehoord over windmolens Amsterdam: 'Als het moet, trekken we de
juristen uit de kast'" Noord-Hollands Dagblad 27 mei 2021. Zo ook dus mijn gemeente Landsmeer.
Amsterdam reageert niet inhoudelijk op de vele brieven die Landsmeer stuurde met ernstig protest
tegen windturbineplannen enkele meters naast haar grens met Amsterdam. Landsmeer heeft niet
gekozen voor de oorspronkelijke zoekgebieden voor wind op land en is ook niet betrokken in de
1205 totstandkoming van de uiteindelijke zoekgebieden. Dat terwijl die zoekgebieden haar dorpskarakter
en haar groen ernstig aantasten, leiden tot ernstige hinder en gezondheidsrisico's voor haar burgers
én haar mogelijkheden voor woningbouw dwarsbomen. Dat terwijl Landsmeer nummer 1 is in
Nederland als het gaat om woningnood. 22 jaar moet je wachten als je je inschrijft voor een woning
in ons dorp. Beste provincie, het is belangrijk dat u twee zaken doorziet om dramatische denkfouten
1210 te voorkomen: 1. De geluidswet beschermt de burger niet absoluut. Onze wet kent namelijk openlijk
bijkomende schade: 9% ernstige hinder bij omwonenden en zelfs 20% als men buiten is. RIVM zegt
zelf dat er een relatie is met gezondheidsproblemen en dat mensen in een straal van 2 kilometer er
écht last van hebben. Als je dus in de RES op zoek bent naar de beste oplossing, dan MOET je dus
kijken naar het absolute aantal mensen dat nadelige gevolgen heeft. In Amsterdam gaat dat om vele
1215 tienduizenden mensen per windturbine bij woonwijken. Als politiek kan en mag je je dus niet
verschuilen achter de wet. De RES gaat over een goede balans. Die is met de Amsterdamse plannen
ver te zoeken. 2. Het dwarsbomen van woningbouwplannen is wel degelijk ernstig. Misschien dat de
provincie haar formele woningopgave voor totale woningbouw kan halen, maar het gaat hier niet om
totalen. Een extra woning ver weg in de polder voorziet lang niet zoveel in de behoefte als een extra
1220 woning in Landsmeer, waar de nood het hoogst is. De burger en buurgemeenten kijken naar de
provincie om op te treden daar waar plannen voor wind op land grensoverschrijdend zijn en dat is
het geval langs de gemeentegrens van Amsterdam. In de energietransitie rondom Amsterdam
worden bezwaren van burgers en buurgemeenten genegeerd en dat kent ernstige politieke en
maatschappelijke consequenties. De burger wordt zo in het harnas gejaagd tegen
1225 klimaatmaatregelen en de energietransitie gooit daarmee haar eigen glazen in. Je wil met een

redelijke aanpak de burger gemotiveerd houden voor gedragsverandering. Nú is de kans voor de provincie om te zorgen voor die redelijkheid en te beslissen tegen windturbineplannen bij drukke woonwijken vanwege de ernstige hinder en gezondheidsrisico's voor vele tienduizenden en vanwege het dringende plaatselijke woningtekort.

1230

Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt of bij het bouwen van een windmolen in de buurt, dhr. Egelie gaat protesteren. Wat wordt bedoeld met geldstromen?

Dhr. **Egelie** gaat zeker protesteren, niet in zijn eentje maar met een grote groep juristen, hoewel niemand zit te wachten op een jarenlange juridische strijd.

1235

Mw. **Van Megen** antwoordt dat uit onderzoek blijkt dat subsidies worden toegekend aan miljoenenbedrijven, als gevolg van een aantal grote en ondoorzichtige lobbytrajecten van energiebedrijven die onnavolgbaar zijn voor burgers. Hierdoor ontstaat een vertroebeld beeld en dat is geen goede vorm van openbaar bestuur.

1240

Dhr. **Dekker** (FvD) vraagt of men bekend is met de Quick Scan van de RES die FvD heeft laten uitvoeren. Hierin staan alle inhoudelijke argumenten voor het probleem om windmolens een

belangrijk deel van de elektriciteit in de provincie te laten verzorgen. Is men hiervan op de hoogte?

Mw. **Van Megen** is hier niet op ingegaan, maar de inhoud is bekend. Zij ondersteunt de argumenten voor onderbouwing van de negatieve effecten.

1245

Dhr. **Hospes** kent de stukken niet. Hij wordt geïnformeerd door de organisatie Windalarm, maar het is goed wanneer burgers beter geïnformeerd zouden worden.

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) vraagt een toelichting op waarom het zoekgebied bij Landsmeer funest is voor de woningbouwbehoefte van Landsmeer. Zijn er andere locaties voor woningbouw?

1250

Dhr. **Van der Veer** antwoordt dat het gaat om een reservezoekgebied bij de S117. De IJdoornlaan is een hele goede locatie voor woningbouw, maar hier staat nu een windturbine gepland en kunnen er geen woningen meer gebouwd worden. Op deze locatie wordt al lange tijd ingezet, reden voor het college om in actie te komen tegen de windturbineplannen.

Dhr. **Smaling** (SP) meldt dat de bestuursrechter tot op heden geen ruimte heeft geboden voor juridische bezwaren. Hoe wordt het juridische traject ingeschat?

1255

Dhr. **Egelie** erkent dat er tot op heden weinig juridisch succes is geboekt, maar het tij is aan het keren en sinds april denkt de Raad van State na over het feit dat zij de burger wellicht te veel in de kou heeft laten staan, mede onder invloed van een recent arrest van het Europese Hof van Justitie, de zaak Mechelen waarin wordt gesteld dat de 2 regelingen in Nederland, het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling, niet deugen omdat met wetenschappelijke zekerheid vooraf moet vaststaan dat de gezondheid van de mens en diens leefomgeving wordt beschermd of verbeterd. Dit leidt tot een

1260

voorzichtige optimistische kijk naar een verandering van de kijk op deze thematiek.

1265

46. Mw. Van Mierlo, spreekt in namens VtV Frankendael en VtV Linnaeus te Driemond
Mijn naam is Marije van Mierlo. Ik spreek vanavond in als vertegenwoordiger van Volkstuinvereniging Frankendael en mede namens Volkstuinvereniging Linnaeus te Driemond. Samen hebben we bijna
500 tuinen, grotendeels verblijfstuinen. Wij zijn voor duurzame energieopwekking, óók voor
duurzame energieopwekking binnen de gemeentegrenzen en zelfs voor de opwekking van
windenergie op eigen grondgebied, maar niet voor het plaatsen van megawindturbines op of naast
onze tuinen, niet in ons prachtige bos en niet in de buurt van het karakteristieke dorp Driemond.
Wij zijn niet benaderd door de gemeente Amsterdam over de zoekgebieden en belangrijker nog: wij
zijn niet geïnformeerd over het feit dat volkstuinen niet als bewoond gebied of als kwetsbaar object
worden gerekend. Dit is in strijd met de Handreiking Risicozonering Windturbines. Ik kan u vertellen
dat sinds de tuinders hiervan op de hoogte zijn gesteld er weinig draagvlak en weinig vertrouwen
meer is voor de plannen van de gemeente Amsterdam. Doe het niet zeiden ruim 20.000

Amsterdammers, doe het niet! Ze deden het toch. De verantwoordelijk wethouder uit Amsterdam heeft tijdens een commissievergadering een mondelinge toezegging gedaan 'dat de windturbines niet op de volkstuinen komen' en toch is het zoekgebied tot ver over onze en nog een aantal andere tuinverenigingen heen getekend. Hoe kan dit en welke garanties biedt dit ons? Onze volkstuinen zijn ecologische schatkamers, ze zijn de groene parels van de stad dat mag onder geen geding kapot gemaakt worden. Duurzame energieopwekking moet toch juist bijdragen aan het behoud van de natuur. Wij vragen u daarom dringend voor het toepassen van Voorzorg en het onderzoeken van alternatieven op megawindturbines die minder schadelijk zijn voor mens, dier en milieu. Er zijn alternatieven, met een kleinere footprint. Over een paar jaar zijn de windturbines zonder wieken ontwikkeld; deze windturbines zijn veel minder schadelijk voor mens en natuur. En de kosten zijn naar verwachting 40% goedkoper dan de conventionele windturbines per megawatt. Als u nu besluit om het Diemberbos (5A) wel aan te wijzen als zoeklocatie staan hier straks 6 of meer megawindturbines, want zoals u weet, niet alleen Amsterdam heeft haar zinnen gezet op dit gebied, ook de gemeenten Diemen en de Ronde Venen. Wij zijn minimaal dubbel de pineut. Als u doorzet, dan is straks ons groene bos nagenoeg geheel grijs geworden aan toegangswegen en dan is er geen weg meer terug. Bezint eer gij begint en verleen geen ontheffing voor het natuurbeschermingsgebied in het Diemberbos.

47. Dhr. De Groot

De doelstelling van 35 TW is al gehaald, maar vaak wordt ontkend dat men deze 35TW gaat realiseren en politici praten er omheen. Waarom wordt de RES doorgezet als de doelstelling al is gehaald? Het antwoord: de doelstelling CO2 verlaging is verhoogd naar 55% en alle energie die er is, is nodig. In het Klimaatakkoord staat vermeld dat de verhoging van de ambities op land wordt voorafgegaan door het beoordelen van de mogelijkheden voor wind op zee. Waarom wordt niet gedaan wat is afgesproken, eerst naar de zee kijken, want hier is ruimte voor 72 GW en dit is ruim voldoende voor de doelstelling voor 2050. De hoeveelheid opgewekte stroom is de bepalende factor, maar dat moet juist de vraag naar hernieuwbare stroom zijn. Er is dus geen reden om met grote haast windmolens op land te bouwen. De provincie dient het PBL de resultaten te laten narekenen op basis van de meest actuele data, indien hieraan getwijfeld wordt. Daarna dienen eerst molens op zee gebouwd te worden en pas daarna molens op land.

48. Mw. Bijman

Woont in A'dam Noord, naast de ring A10 en gelegen naast een belangrijk natuurgebied en stiltegebied met kwetsbare objecten als woonboten en parken. De nacht is doordrenkt met stilte tot vogels de mensen wekken uit hun slaap. Vanaf 2050 moet volgens de Europese Commissie het aantal mensen dat permanent last heeft van verkeersherrie, met 30% zijn gedaald, want chronische geluidsoverlast heeft nu 12.000 doden en 48.000 mensen met hartproblemen per jaar tot gevolg. Zij hoopt dat de Statenleden ook wakker liggen van de vraag of aan de bestaande geluidsoverlast ook nog het geluid van turbines moet worden toegevoegd. Luister naar de burgers en Europa en kies voor andere oplossingen voor energietransitie en vermindering CO2-uitstoot en lager energieverbruik. De RES 1.0 moet teruggenomen worden om eerst onderzoek te doen en te discussiëren over technische en gezondheidsfeiten en er moet worden ingegrepen bij A'dam.

49. Mw. Branderhorst

Woont in Diemen en wordt zowel met de windplannen van A'dam als Diemen geconfronteerd. Zij is 10 jaar geleden de stad ontvlucht vanwege het lawaai, nu woont zij in landelijk gebied waar de geluidsoverlast van korte duur is. Wanneer de plannen doorgaan, ontstaat er vanuit alle windrichtingen overlast vanwege de geplande windmolens en zal het nooit meer stil zijn. Kan er

straks nog gerecreëerd worden in het Diemer Bos? Kan men nog in de tuin zitten en goed slapen? Wat gebeurt er als zij ziek wordt? De gezondheid van alle bewoners wordt op het spel gezet, terwijl er alternatieven zijn: windturbines op zee of op 1.500 m van huizen. Nooit meer stil, dat kan de provincie haar burgers niet aandoen.

50. Dhr. Dasselaar, namens Stichting Kritisch Platform Ontwikkeling Zijpe
Niet aanwezig.

Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt zich af waarom de provincie er niet van op de hoogte is dat het doel al is bereikt. Waar zijn de relevante cijfers gepubliceerd?
Dhr. **De Groot** antwoordt dat het PBL in januari heeft uitgerekend hoever men is met de realisatie van de 35 TW-doelstelling. Hierbij is rekening gehouden met de reeds gerealiseerde opwek en de plannen in de pijplijn waarvoor subsidie is toegekend tot en met 2019. Hierbij is rekening gehouden met het feit dat de subsidietoekenning voor zonneweiden niet doorgaat vanwege inpassingsproblemen in het netwerk. In het Klimaatakkoord is rekening gehouden met deze berekeningsmethode. Als de cijfers tot en met 30 juni 2020 worden meegenomen, dan komt men uit op 34,34 TWu. Hierbij komen nog de cijfers over de tweede helft van 2020. EZ ontkent deze cijfers niet, maar de A'damse wethouder en gedeputeerde Stigter strooien zand in de ogen door te stellen dat er van de zoekgebieden nog grote aantallen af zullen vallen en dat er meer moet worden gedaan. Hij verwijst PS naar het PBL om deze berekeningen op basis van actuele data nogmaals te laten uitvoeren. Als inderdaad de 35 TW is gerealiseerd, dan moet eerst wind op zee worden overwogen.
Dhr. **Wijmenga** (CDA) vraagt naar de mening over de stelling 'Not in my backyard', hoe wordt hier op het park tegenaan gekeken? Welke alternatieven zijn er beschikbaar?
Mw. **Van Mierlo** erkent dit, maar dat is ook logisch, want de molen wordt geplaatst op het volkstuinterrein. Omdat er geen afstandsnormen gelden voor volkstuinten, zal er veel geluids- en slagschaduwoverlast ontstaan met alle gevolgen van dien voor de gezondheid en veiligheid. Aan A'dam is voorgesteld om op grote parkeerplaatsen en op alle daken zonnepanelen te plaatsen.
Dhr. **Smaling** (SP) vraagt of alle acties al hebben geleid tot enige progressie.
Dhr. **De Groot** heeft veel actie gevoerd en het onderwerp staat nu op de kaart. Het is jammer dat de echte inhoudelijke discussie los van de bestuurlijke kaders, tot op heden onvoldoende is gevoerd.

51. Dhr. Kuipers
Niet aanwezig.

52. Dhr. Breedijk
Woont in de Noorder IJplas. Voorstanders van windenergie benadrukken voortdurend dat schade ten gevolge van windturbines niet vaststaat maar dat is niet juist, want 9% ondervindt zelfs ernstige hinder en ernstige slaapproblemen. Het standpunt van de voorstanders dat de oorzaak hiervoor is dat deze mensen zich toch al ergerden aan de windturbines, is irrelevant. Hij is advocaat en actief in de schadepraktijk. Hij refereert aan een uitspraak van de Hoge Raad, het renteneurose-arrest. De inhoud van de vastgestelde 'renteneurose' wordt toegelicht. Bij letselschade vindt een ruime toerekening plaats: "You have to take the victim as you find it." De overheid heeft dezelfde verantwoordelijkheid voor haar burgers. Het is beschamend dat dit plan in stemming wordt gebracht.

53. Dhr. Van Egmond
Woont in A'dam. Hij wordt boos over alle onzin en verdraaiing van feiten die vanavond plaatsvindt. Dhr. Van de Ketterij refereert aan een onderzoek over gezondheidsschade 2019 waarvan de

1370 conclusie is dat er geen statistisch relevante gezondheidseffecten zijn gevonden, maar hij schrijft op dat dat wel zo is. Dhr. Verbeek Noorder IJplas stelt dat een corporatie bezig is met een participatieplan zonder dat met de bewoners overlegd wordt. Zijn vriend werkt bij die corporatie en sinds 2019 hebben zij diverse malen contact gehad met de bewoners. Windmolens op zee zullen niet toereikend zijn, ondanks de ingezette versnelling. Datzelfde geldt voor zonnepanelen op dak.

1375 Minder verbruik en isolatie zijn al meegerekend in de energietransitie en 35 TW voor 2030 zou al bereikt zijn. Windalarm wil alle wind op land-projecten stoppen maar dan valt de pijlpijn weg en wordt de 35 TW niet gehaald. Een andere doelstelling is het duurzaam opwekken van 70% van de elektriciteit en die doelstelling is nog niet bereikt. Hij ondersteunt de RES en vindt het jammer dat zoveel mensen bang zijn geworden van windmolens, maar volgens hem is het niet zo erg als het

1380 wordt voorgesteld.

54. Dhr. Wijs

Ik richt me in mijn bijdrage niet tot D'66 en GL, want die beschouw ik als CO₂-hardliners, als aanjagers van de CO₂-hype. Ik richt me specifiek tot de vertegenwoordigers van met name CDA,

1385 VVD en CU. U staat op het punt een besluit te nemen dat extreem schadelijk is voor mens, natuur en landschap. De opgaaf die het kabinet o.l.v. VVD ons gesteld heeft en die via de RES tot uitvoering gebracht moet worden is extreem ambitieus, en leidt tot vernietiging van natuur, landschap en gezondheid. En de opgaaf uit RES 1.0 is nog maar het begin, omdat die doelstelling voor 2030 bevat waarbij we op 50% reductie zouden zitten, en de doelstelling voor 2050 is 95%

1390 reductie. Voor die ambitie moet het hele landschap geïndustrialiseerd worden, en het is ook nog eens extreem duur. Een windpark op land heeft 40% tot 70% subsidie nodig om de exploitatie rond te krijgen! En dan hebben we het nog niet eens over die belachelijke zonnevelden. Waar die staan groeit niks meer. En waarom doen we dit alles? Omdat we ons hebben laten gek maken door het volslagen uit de hand gelopen CO₂-verhaal dat dagelijks via kranten en tv gepusht

1395 wordt. En partijen als GL en D'66 wakkeren dat alarmistische vuurtje met graagte aan, de doemvoorspellingen vliegen ons dagelijks om de oren, de een nog groter dan de ander. Reinier van Dantzig bijvoorbeeld kraait regelmatig bijna triomfantelijk dat als we geen windmolens binnen 500 meter van woningen plaatsen we over 10 jaar allemaal in bootjes rond dobberen. Belachelijke en laakbare bangmakerij. Het overtrokken CO₂-verhaal heeft sinds Al

1400 Gore een grote vlucht genomen ondanks het feit dat bijv. die hockeystickgrafiek van hem op wetenschappelijke fraude (van Michael Mann en de universiteit van East Anglia: "hide the decline") berustte. Dat verhaal is Climate-gate gaan heten. Maar is er werkelijk een catastrofale zeespiegelstijging aan de gang die de alarmisten ons dagelijks proberen te doen geloven? Instituut Deltares zegt van niet. Zijn de poolkappen werkelijk versneld aan het smelten? Is er

1405 werkelijk sprake van toename van extreem weer? Zelfs het IPCC beweert van niet. Is er werkelijk een toename van verwoestijning aan de gang? Integendeel, de Sahel bijvoorbeeld is groener geworden, en dat komt vermoedelijk door toename van CO₂ in de atmosfeer, die er voor zorgt dat planten minder water verdampen bij de opname van CO₂ via het blad. U moet uit het tunnel denken van de onaantastbare doelstellingen stappen en weigeren om uitvoering te geven aan de

1410 RES-plannen die door belangenpartijen in het Klimaatakkoord beklonken zijn. Doe uw plicht als volksvertegenwoordiger, en kijk eens voorbij al die propaganda. Kijk ook eens naar al die vooraanstaande wetenschappers die sterke kanttekeningen plaatsen bij alle doemvoorspellingen en zelfs bij de onderliggende hypothese dat CO₂ de dominante oorzaak zou zijn voor

1415 klimaatverandering, dat die verandering heel heftig zou zijn en bovendien dat die verandering extreem schadelijk voor de wereld, mens en natuur zou zijn. Doe uw plicht, informeer u breed, zoek ook eens een tegengeluid op (dus kijk niet alleen naar de discussieprogramma's op de NPO kijken), spreek uw landelijke partij aan. En VVD NH: het loslaten van de 600-meternorm had

1420 nooit mogen gebeuren. Het toegeven aan de wens van GL om de 600- meternorm los te kunnen laten is een staaltje van opperste volksverlakkerij. 600 meter is al veel lager dan wat internationaal gebruikelijk is. U had dit nooit mogen toegeven, hoogste tijd om uw partijgenoten te dwingen dit terug te draaien. En trouwens, er is bijvoorbeeld in Amsterdam absoluut geen draagvlak voor het loslaten van die norm. Bovendien is er in NH ook nog eens sprake van overprogrammering: extra ambities nog bovenop de RES-ambities. Amsterdam en diverse andere linkse gemeenteraden in NH hebben een bod gedaan dat nog ambitieuzer is dan de opgave uit de RES. Dus die gemeenten leggen ons doelbewust een nog hogere transitie-opgave op dan strikt noodzakelijk volgens de RES. Volkomen doorgeschoten en onverantwoordelijk beleid. En CDA & VVD zijn daar mede voor verantwoordelijk, omdat zij het Klimaatakkoord van de regering Rutte 3 ook expliciet steunen.

1430 Wat u als provinciale volksvertegenwoordigers van CDA, VVD en CU moet doen, is uw landelijke partijen tot de orde roepen. Wat ze nu doen is volstrekt doorgeslagen klimaatbeleid van GL uitvoeren. En dat is, om in CDA-termen te blijven, geen goed rentmeesterschap. De RES-opdracht is niet heilig. U moet de RES-opdracht teruggeven aan het Rijk. Kom in opstand tegen uw eigen partijbonzen. Eis dat uw partijgenoten in Den Haag teruggaan naar de tekentafel en het Klimaatakkoord overdoen, waarbij bijvoorbeeld ook kernenergie nadrukkelijk een optie moet zijn.

1435 Die idioot ambitieuze doelstellingen moeten eruit. Dit kunt u niet verantwoorden voor uw kiezers in de provincie.

55. Mw. Thole spreekt in namens Strohalm Waterland

1440 Strohalm Waterland bestaat uit burgers die zich inzetten voor natuur, landschap en biodiversiteit in Waterland-Oost. De zoeklocatie langs de dijk naar Marken grenst aan twee kanten aan NNN en N2000-gebied, het beste weidevogelgebied van NHN. Deze zoeklocatie valt volgens de nationale windmolen risicokaart voor vogels in het hoogste risicogebied. Men vertrouwt erop dat de provincie de nationale en internationale vogelbeschermingswetten zal respecteren. In oktober 2020 is dit gebied aangewezen als BPL, waar alleen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn bij een groot openbaar belang en als kan worden aangetoond dat geen alternatieven zijn, maar die zijn er wel, zoals geconcentreerde windmolenlocaties op zee en in grootschalige rationele landschappen en dat staat haaks op de locatie langs de dijk Marken. Dit bijzondere eeuwenoude landschap moet behouden blijven. Het burgerparticipatietraject in Waterland deugde niet.

1450 Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt of het mogelijk is een schadevergoeding te eisen bij de rechter voor de toegebrachte lichamelijke schade. Klopt het dat vanaf 2012 bekend is dat er windmolens zouden komen maar dat onder leiding van de VVD PS dat tegen hebben gehouden vanwege de gezondheidsrisico's?

1455 Dhr. **Breedijk** antwoordt dat in een juridisch artikel in 2019 een verband is gelegd tussen de waardevermindering van woningen en de risico's op gezondheidsschade als gevolg van windmolens en later in dat jaar is een onderzoek gepubliceerd dat vaststelt dat er een verband is tussen beide thema's en windmolens in een straal van 2 km. Hij is bezig met de voorbereiding van een schadeclaim op de initiatiefnemers, een unieke procedure in Nederland. Volgende week wordt het verzoekschrift aan de rechtbank verzonden om de omvang van de schade te laten vaststellen door een gerechtelijk deskundige. Hij is bekend met de windvisie uit 2012, toen werd de 600 m grens nog gerespecteerd, maar intussen zijn de spelregels veranderd en komt er op 400 m afstand van zijn woning een windmolen. Daar is hij niet blij mee en dat zal ook duidelijk worden.

Mw. **Kaper** (CU) vraagt een toelichting op de opmerking over de burgerparticipatie.

1465 Mw. **Thole** antwoordt dat Waterland de participatie heeft uitbesteed aan een commerciële coöperatie Windenergie Waterland, die een enquête heeft uitgevoerd. In die enquête is 'windmolen' vervangen

door 'duurzame energie' en niemand is natuurlijk tegen duurzame energie. De gemeente heeft nog niet gereageerd op een brief die is toegestuurd.

Dhr. **Wijmenga** (CDA) constateert dat de windmolens nodig zijn om duurzame energie op te wekken. Zou kernenergie een alternatief kunnen zijn in de vorm van een bijdrage aan het totaal?

1470 Dhr. **Van Egmond** is niet tegen kernenergie, maar voor 2030 is het niet mogelijk om 2 of 3 kerncentrales te bouwen en dat zou wel nodig zijn om alle windmolens op land te vervangen. In de toekomst is er zeker gelegenheid voor thoriumcentrales, maar een aantal cruciale onderdelen moet nog worden uitgevonden. China hoopt in 2035 een 100 MW pilotplant (vergelijkbaar met 30 windturbines) te realiseren. Hij stelt voor nu windmolens te accepteren en geld vrij te maken voor
1475 onderzoek naar thoriumcentrales zodat in 2050 een CO₂-neutrale wereld gerealiseerd is.

56. Dhr. Brouwer

Het valt op dat de protesten vooral toenemen bij zoekgebieden die grenzen aan buurgemeenten of dichtbij zwakkere buurten met minder mondige burgers. De plannen moeten koste van het kost
1480 doorgaan, de gemeente claimt het morele gelijk en elke tegenstander wordt gekenmerkt als ondermijner van de energietransitie, klimaatontkenner of Nimby. Dat is niet zo, de meeste tegenstanders maken zich zorgen over het klimaat en velen zijn voorstander van windenergie, maar er is wel grote weerstand tegen molens in drukbevolkte gebieden. Dit is geen oplossing voor het klimaat en ook geen taak voor A'dam. Windmolens moeten worden gepland in gebieden waar
1485 voldoende ruimte is en zonnepanelen moet geplaatst worden op de talloze onbenutte daken. A'dam moet inzetten op het leveren van creativiteit, het bevorderen van innovatie, het verminderen van het verbruik en maatregelen nemen die het draagvlak voor de energietransitie versterken in plaats van verzwakken. De provincie moet de regie overnemen van het losgeslagen bestuur in A'dam.

1490 57. Mw. Sophi
Afgemeld.

58. Dhr. Olde, Vereniging van Energiecoöperaties en initiatieven in Noord-Holland

Hij is RES-vertegenwoordiger namens de energiecoöperaties in NHZ. De RES is een weloverwogen
1495 werkwijze om stappen te zetten voor een duurzame energievoorziening. De samenleving moet haar kennis over energie fors uitbreiden en voorzien in haar eigen energie. De overheid moet gaan onderzoeken hoe de inwoners een bijdrage kunnen leveren aan de transitie, want de klimaatwijziging wacht niet en al decennialang is bekend dat het gebruik van fossiele brandstoffen moet worden afgebouwd. Noord-Holland moet haar bijdrage leveren aan het Akkoord van Parijs en
1500 de zoekgebieden onderzoeken. Bij nadelige gevolgen voor natuur en biodiversiteit, moet een andere oplossing gezocht worden. Daarbij biedt de technologie meer mogelijkheden dan nu bekend is. Energie moet op het juiste moment beschikbaar gemaakt worden, dus er moet worden doorgegaan met de RES waarbij lokaal eigendom aangeboden moet worden. Er is genoeg energie beschikbaar en men moet niet afhankelijk blijven van buitenlandse leveranciers.

1505

59. Dhr. Schellekens spreekt in namens Jong RES NHZ

Mijn naam is Joachim Schellekens en ik ben vertegenwoordiger van JongRES-NHZ. JongRES is opgericht met als doel om de stem van jongeren beter vertegenwoordigd te krijgen in de RES. Uit rondgang in de dertig RES-regio's bleek dat tijdens inspraak/participatieavonden de gemiddelde
1510 leeftijd toch vaak de 50+ passeerde en dat veel jongeren onvoldoende op de hoogte zijn van de vraagstukken waar men in de RES aan werkt. Dit vinden wij erg zonde, zeker omdat de mening van jongeren over bijvoorbeeld inpassing van zon en wind op land in grote mate afwijkt van de soms toch negatieve sfeer die op 'reguliere' inspraakavonden ontstaat. Dit bleek onder andere uit

de jongerentafel van NHN/NHZ eind vorig jaar. Uit deze bijeenkomst en uit de landelijke en regionale enquêtes en overige voor en door jongeren georganiseerde bijeenkomsten kunnen vijf algemene boodschappen gedestilleerd worden. Ten eerste, jongeren vinden dat de ambitie van NHN en NHZ gerealiseerd moet worden. Ten tweede denken wij graag mee bij het verder inkaderen van de zoekgebieden en bij het opstellen van de RES 2.0. Wij zijn natuurlijk ook niet voor schade aan natuur en burger, en het is natuurlijk goed om hier zo veel als mogelijk rekening mee te houden, mits het de ambitie niet in gevaar brengt. Ten derde vinden we dat de ambitie kan: dit blijkt uit allerlei technische analyses, er is heus geen gebrek aan wind. Ten vierde, jongeren vinden dat het moet: de afspraak voor 35 TWh grootschalig wind en zon op land zijn door de koepels van IPO, VNG en UvW ondertekend. De totstandkoming van 35 TWh als doelstelling was een onderhandeling op basis van het principe 'iedereen doet wat'. Ons inziens dient dit principe ook gehanteerd te worden bij de verdeling van de ambitie tussen de RES'en. Het enige alternatief hierop is dat de RES'en die minder doen, financieel fors – maar dan ook fors – bijdragen aan de RES'en die meer doen. Tenslotte verwachten wij dat Nederland en zeker Noord-Holland, als een van de rijkste regio's van de wereld het lang genoeg heeft gehad over of-of, deze keuze had u 10 of 20 jaar geleden nog kunnen maken. Helaas hebben we die tijd niet meer en daarom zeggen wij en/en, en zon en wind op land en wind op zee.

60. Mw. Van der Zande

Zij is geraakt door de opmerking van dhr. Van Egmond 'dat het wel meevalt'. Zij is chronisch ziek en woont met 2 dochters aan de Noorder IJplas en zij wordt ziek van licht, geluid en geur van buitenaf. Het plan bestaat om aan de overkant 2 turbines te plaatsen, maar daardoor zal zij nog zieker worden. Van het laagfrequente geluid van een aggregaat op een bedrijventerrein zijn al een aantal inwoners ziek geworden waaronder zichzelf en haar hele gezin heeft daar last van. Een ziek persoon in een huishouden leidt tot overbelasting van het gehele gezin. Een op de 3 huishoudens krijgt problemen door windmolens. Een beter milieu is heel belangrijk, maar een ongelijke balans tussen milieu en een derde van de samenleving die ziek is, moet voorkomen worden, want dat klopt niet. De overheid moet haar burgers beschermen en hen niet in gevaar brengen.

Mw. **Van Soest** (50plusPvdO) vraagt meer informatie over de energiecoöperaties, nemen hieraan bewoners deel die in de zoekgebieden wonen? Zij wenst mw. Van der Zande sterkte.

Dhr. **Olde** antwoordt dat de meeste leden van lokale coöperaties mensen zijn uit de eigen woonplaats en woonachtig in het gebied waar zij naar mogelijke projecten zoeken. De meeste regelingen stellen als eis dat de deelnemers in het postcodegebied of in het gebied hieraan grenzend wonen. Subsidie is een lastig woord, daar vallen heel veel verschillende soorten activiteiten onder.

Mw. **Kaper** (CU) vraagt een nadere uitleg over de opmerking dat in informatiebijeenkomsten jongeren positiever zijn dan ouderen over de RES.

Dhr. **Schellekens** antwoordt dat de JongRES is opgericht omdat zij deze conclusie trokken na het bijwonen van informatieavonden en ook vanavond is een deel van de insprekers negatief. Uit een onderzoek eind 2020 onder jongeren blijkt dat 75% NHZ positief oordeelde over windmolens, ook in de eigen omgeving. Dat is een ander geluid dan hier vanavond te horen is, dit is het geluid dat JongRES breed wil delen, omdat veel jongeren positief zijn over de opwek van duurzame energie.

4. Sluiting

De **voorzitter** dankt alle insprekers voor hun bijdragen en het beantwoorden van de vragen en sluit de vergadering om 23.45 uur.

